130

ПАХТА УЧУН КУРАШ—УМУМХАЛҚ ИШИ

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТЛАРИ, ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 130 (2421). | 3 июль, чоршанба, 1963 йил. | Баҳоси 2 тийин.

АЛМАШИНАДИГАН САҲИФАЛАР

«Тошкент ҳақиқати» газетасининг алмашиниб турадиган махсус саҳифалари чиқа бошлади. Бугунги — чоршанба сонининг иккинчи бети икки хил нусхада босилди.

Саноат ходимларига мўлжалланган саҳифа «Резервлар коммунизм хизматида» сарлавҳаси билан берилган. Унда Тошкент тўқимачилик комбинати партия комитети секретарининг ўринбосари Т. Ҳакимовнинг «Беҳисоб экан», «Главсредазстройиндустрия» 2-темирбетон буюмлари заводи бош технологи Е. Столяровнинг «Олти баравар арзон», Оҳангарондаги кўмир разрези коммунистик меҳнат бригадасининг бошлиғи Х. Алиқуловнинг «Секундлар ҳам ҳисобда», газетанинг штатсиз мухбири инженер-технолог С. Орифбоевнинг «Тежаб-тергаб», Т. Қосимовнинг «Бирлашган ўзар» сарлавҳали мақолаларини ва бошқа хат-хабарларни ўқийсиз.

Қишлоқ хўжалиги саҳифаси Ўрта Чирчиқ ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Полярная звезда» колхозининг машина теримига кўраётган тараддудига бағишланган. Газетанинг махсус мухбирлари У. Жонгитов билан Ш. Шораҳмедов «Машина терими—хирмон унуми» сарлавҳали мақолада колхознинг бу борадаги ютуқларини ва режаларини ҳикоя қилишади.

Алмашинадиган саҳифалар газетамизнинг ҳар чоршанба ва якшанба кунлари мунтазам чиқиб туради.

Ўзбекистон ССР Сурхондарё область колхозчилари, совхозларнинг ишчилари, қишлоқ ва сув хўжаликлари мутахассисларининг

МУРОЖААТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Сурхондарё областининг колхозчилари, совхозларнинг ишчилари, қишлоқ ва сув хўжаликлари мутахассисларининг республикадаги барча қишлоқ хўжалик ходимларига ғўза парваришини кучайтириш юзасидан қилган Мурожаатини маъқуллади.

Область партия комитетлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига ва область ижроия комитетлари, ишлаб чиқариш бошқармаларининг партия комитетларига Мурожаатни барча қишлоқ хўжалик меҳнаткашларига етказиш, колхозчилар ва совхоз ишчиларининг меҳнат ҳамда сиёсий активлигини ошириб, дала ишларини бажаришда юксак даражада уюшқоқликка эришиш вазифаси топширилди.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлигига, область партия комитетларига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область ижроия комитетларига, ишлаб чиқариш бошқармалари партия комитетлари ҳамда колхоз ва совхозларнинг бошланғич партия ташкилотларига сурхондарёликларнинг Мурожаати асосида ҳар бир хўжаликда ғўза парваришини кучайтириш юзасидан қўшимча тадбирларни тузиб чиқиш ва бу тадбирларнинг амалга оширилишини ташкил этиш таклиф қилинди.

Қадрли ўртоқлар!

Севикли социалистик Ватанимиз улуғ ишларга отланди. Совет халқи жонажон ленинчи партия раҳбарлигида коммунистик қурилишнинг барча участкаларида зўр ғайрат кўрсатиб меҳнат қилмоқда. Бу йил—совет кишилари ерда ҳам, фазода ҳам жуда катта ғалабаларни қўлга киритаётган йилдир. Биз яшаб турган вақт—улкан, кишини қувонтирадиган ғажойиб ишларни амалга ошириш вақтидир. Ҳамма нарса ижодкор инсон, коммунизмнинг буюк ноз-неъматларини бунёдга келтираётган яратувчи кишилар учун қилинмоқда.

Бу йил қишлоқ меҳнаткашлари янги илҳомбахш марраларни белгилаб олдилар, устьлабинсклик ғаллакорларнинг ташаббуси билан бутун мамлакатда қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил олиш учун, чорвачиликни кескин юксалтириш учун социалистик мусобақа авж олиб кетди. Бу йил пахта етиштиришни анча кўпайтиришга аҳд қилган Янгийўл ишлаб чиқариш бошқармаси меҳнаткашларининг чақириғи мамлакат пахтакорлари ўртасида қизғин қўллаб-қувватланди.

Пахта учун кураш биз учун энг зарбдор, энг жанговар фронт бўлиб келди ва бундан кейин ҳам шундай бўлиб қолади.

Деҳқонлар бу йил пахтадан мўл-кўл ҳосил етиштириш учун курашнинг дастлабки даврида чинакам зўр, қаҳрамонона меҳнат қилдилар. Ерни экишга тайёрлаш, ирригация-мелиорация тармоқларини тахт қилиб қўйиш, далаларни текислаш, чигит экиш қанча куч-ғайрат талаб қилганлигини бир эслайлик. Пахтакорлар кўкламда тез-тез такрорланиб турган кучли ёғингарчилик, сел, дўл, ерни қуритиб-қақшатиб кетадиган шамол натижасида қанчалик қийинчиликларга дуч келганликларини, ҳавонинг паст келиши минг-минглаб гектар майдонда чигитни қайта экиш ва каттагина майдонларда қўшимча экиш заруратини туғдирганлигини бир эсга олайлик.

Фидокорона меҳнат, Ватан олдидаги юксак масъулиятни ва ўз ватанпарварлик бурчини ҳис этиш, минг-минглаб колхозчилар, совхозларнинг ишчилари, механизаторлар, агрономлар, гидротехниклар, шаҳар меҳнаткашларининг ишга бўлган чинакам ижодий муносабати шундай кучга айландики, бу қудрат қаршисида ўжар табиат ҳам чекинишга мажбур бўлди.

Биз ўз зиммамизга олган мажбуриятларни бажариш учун курашиб, 190 минг гектар майдоннинг ҳammasида чигитни текис, соғлом ундириб олишни ва кўчатнинг нормал ривожланишини таъминладик. Косон ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Косон» совхозида, Қарши ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Партия XXII съезди» совхозида, Фрунзе номли, «Коммунизм йўли» колхозларида, Шўрчи ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Сурхон» совхозида, «Меҳнат-роҳат», «Коммунизм» ва «Социализм» колхозларида, Денов ишлаб чиқариш бошқармасидаги Ленин номли колхозда ғўза барқ уриб ўсмоқда.

Биз кимки шу кунларда куч-ғайратини аямасдан пахта далаларида чинакам меҳнат қаҳрамонлиги кўрсатаётган бўлса, кимки мўл ҳосил тўплаш ва уни тўла сақлаб қолишдек ягона орзу ва мақсад билан яшаётган бўлса уни шарафлаймиз.

Термиз ишлаб чиқариш бошқармасидаги Карл Маркс номли колхоздан Олти Ўтаев, Шаҳрисабз ишлаб чиқариш бошқармасидаги Куйбишев номли колхоздан Ўрат Иброхимов, Денов ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Янги рўзғор» колхозидан Абдусаттор Сайриддинов, Шўрчи ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Коммуна» колхозидан Шоймардон Қудратов ўртоқлар бошлиқ бригадаларда ва Шеробод ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Янгиобод» совхозидан Бўри Олломуродов бошлиқ ўқувчилар ишлаб чиқариш бригадасида экинни парвариш қилиш намунали ташкил этилган, ҳозир ҳамма жойда ғўза бир текис кўсакламоқда.

Шеробод ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Партия XXII съезди» колхозидан Улуғ Тўраев, Шўрчи ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Меҳнат-роҳат» колхозидан Шомурод Жавлиев, Ғузор ишлаб чиқариш бошқармасидаги Карл Маркс номли колхоздан Қудрат Жалилов ва бошқа кўпгина механизаторлар ғўза қатор ораларини ишлашда техникадан моҳирлик билан фойдаланмоқдалар. Культивациянинг юқори сифатли ўтказилиши ҳар бир туп ғўзани сақлаш ва ўғитдан самарали фойдаланиш имконини бермоқда.

Шўрчи ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Меҳнат-роҳат» колхозидан Абдуқобил Жабборов ва Шомурод Эшчонов, Косон ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Партия XX съезди» совхозидан Ғафур Бўронов ва бошқа юзлаб тажрибали сувчилар, ер ва ғўзанинг тилига тушунадиган, ўзини моҳир сувчи эканлигини амалда кўрсатган кишилар халқ ҳурматига сазовор бўлмоқдалар.

Лекин афсусланиш билан шуни тан олиш керакки, бизда ўз иши билан бутун областнинг юзини шувут қилаётган кўпгина хўжаликлар ҳам бор. Биз ҳозиргача бутун область бўйича ғўзани бир марта ҳам қондириб суғормаган, экинни озиқлантиришни кечиктириб юбораётган, далаларни бегона ўтдан тозалай олмаган колхоз ва совхозлар борлигини нормал бир ҳол деб ҳисоблай олмаймиз. Хусусан қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши етарли даражада самарали курашилмаётганлиги бизни жуда ташвишлантирмоқда.

Шуни айтиш керакки, энг йирик ва илгари юқори ҳосил олиб келган Денов, Шўрчи, Шаҳрисабз ишлаб чиқариш бошқармаларида бу ишлар жуда кейинга суриляпти. Бу бошқармалардаги хўжаликларнинг иши сустлигига ҳеч қандай асос йўқ.

Ҳозир ҳамма нарса: ҳавонинг ҳарорат даражаси, сувнинг етарли эканлиги, трактор парки ва қишлоқ хўжалик машиналарининг кўпайганлиги, минерал ва маҳаллий ўғитнинг етарли эканлиги, шунингдек, пахтани харид қилиш ва топшириш нархларининг оширилганлиги туфайли қишлоқ меҳнаткашларининг активлиги ўсганлиги сингари қудратли восита борлиги экинни парвариш қилишни кучайтириш учун катта қулайлик туғдиради.

Қадрли ўртоқлар!

Биз шуни яхши биламизки, фақат меҳнат билан, зўр бериб астойдил, ҳормай-толмай меҳнат қилиш билангина ўз зиммамизга олган мажбуриятларни бажара оламиз. Биз 430 минг тонна пахта етиштириш учун курашмоқдамиз. Биз дўстларимиз ва ўртоқларимиз — Андижон, Фарғона, Тошкент, Самарқанд, Сирдарё, Бухоро, Хоразм областлари ва Қорақалпоғистон АССР пахтакорларининг ишини эътибор билан кузатиб турибмиз. Сизнинг ҳар бир ютуғингиз бизнинг ҳам ютуғимиздир. Биз ягона улуғ ишга отланган ака-укалармиз, бизнинг ҳаммамизни ягона умумий муқаддас бир мақсад — мамлакатга тобора кўпроқ «оқ олтин» етказиб бериш учун кураш бир жон, бир тан қилиб бирлаштиргандир. Биз мамлакатга тобора кўпроқ «оқ олтин» етказиб бериш учун халқ олдида жавобгармиз.

Партия ва ҳукуматимизнинг Қарши чўлини ўзлаштириш тўғрисидаги ғамхўрлиги бизни айниқса қувонтирмоқда. Қарши чўли совет кишисининг иродаси билан бепоён пахта ўлкасига айланади. Сиз билан биз 1963 йилнинг иккинчи ярмига қадам қўйдик. Июль ойи — пахтакорлар ҳаётида энг қизғин, энг долзарб давр бошланди.

Ҳосилнинг тақдири шу кеча-кундузда ҳал қилинади. Ҳозир ҳар бир кун, ҳар бир соат, ҳар бир дақиқа ғаниматдир. Июль ойининг қулай вақтини қўлдан бой бериб қўйсанг кейин уни сира қайтаролмайсан. Худди мана шу пайтда ер ҳам, қуёш ва сув ҳам сахийлик билан пахтакорга хизмат қилмоқда.

Энди гап ўзимизга боғлиқ, биз ҳозир июль ойида ғўза парваришини қанчалик кескин даражада яхшилашимизга, ғўзанинг тез ривожланиши учун қўшимча шароит яратишимизга, ҳар бир туп ғўзани сақлашимизга ва барча майдонларда мўл ҳосил тўплашимизга боғлиқ.

Ғўзанинг июль ойидаги тугунчаси — барвақт етиладиган, энг сифатли ва энг қимматли пахта бўлишини ҳамма билади. **Агар ҳар бир кўсакнинг салмоқдор бўлишини истасанг, июль ойида жон куйдириб меҳнат қил! Агар пахтани энг яхши муддатда йиғиштириб оламан десанг, июль ойида астойдил тер тўк! Агар ҳосилни кузакда барвақт йиғиштириб олиб, еримни шудгор қилиб қўяй десанг, июль ойида жон куйдириб ишла! Агар мўл даромад оламан десанг, июль ойида астойдил меҳнат қил!**

Гап шундай экан, келинглар, июль ойини мўл ҳосил тўплашда зарбдор ой деб эълон қилайлик.

Аввало, ғўзани суғориш тўғрисида гаплашиб олайлик. **Июль ойида ғўзани икки марта қондириб суғориш бизнинг қатъий одатимиз бўлсин.** Врач одамнинг томири қандай уришини сезиб турса, сувчи ҳам ҳар бир туп ғўзанинг нафас олишини ана шундай сезиб туриши, экинга қачон қанча ҳаётбахш сув бериш кераклигини билиши керак.

Сувчи ўртоқ! Шу топда ҳосилнинг тақдири тракторчи билан сенинг қўлингда. Шундай экан, астойдил меҳнат қил. Пахта майдони сенинг жанговар постинг—кураш майдонидир. Ана шу майдонда ҳамиша ҳар бир ишга шай, ҳушёр соқчидек тур!

Сувчиларга доимий ғамхўрлик қиламиз, уларнинг самарали меҳнат қилишлари учун барча зарур шароитни яратиб берамиз!

Сўнгги икки йилда сув танқис бўлди. Экинларнинг чанқатиб қўйилганлиги ва етарли суғорилмаганлиги оқибатида ҳосилга қанчалик тузатиб бўлмас зарар етказилганлиги ёдимизда. Бу йилги ёз бутунлай бошқача келди. Ҳозирча сув етарли. Бундай шароитда бошқа хатога — ғўзани ортиқча суғоришга йўл қўймаслик керак. Экинни ортиқча суғориш ўсимликнинг ривожланишини секинлаштириб қўйишини ва шу билан бирга, пахтакорлар учун доимо қимматли бўлган сувнинг исроф қилинишига олиб келишини ҳамма билади, ахир.

Бир йўла йирик пахта пайкалларини суғораётган, тупроқнинг қотиб қолишига йўл қўймаётган, механизмларнинг ишлаши учун кенг имконият яратиб бераётган илғорларнинг тажрибасини кенг оммалаштирамиз.

Ўсимликларни чиниқтириш деб аталган сохта илмий назарияга ишониб, ғўзани суғоришни кечиктираётганларга қарши қатъий курашамиз. Бундай тавсияларни қўллаиш зарардан бошқа нарса эмаслигини ҳаётнинг ўзи кўрсатди. Ғўзани тупроқнинг ҳолатига ва ўсимликнинг ривожланишига қараб суғориш керак.

Суғориш, озиқлантириш ва культивацияни сифатли ўтказиш, агротехниканинг барча қоидаларига риоя қилиш — мўл ҳосил тўплаш гаровидир. Фақат шундай қилинганида ривожланишдан кейинда қолаётган ғўзани серавж қилиб олиш, шона, гул ва тугунчаларнинг мўл бўлишини таъминлаш мумкин.

Механизаторлар — далаларнинг шонли гвардиячилари, биз сизларга мурожаат қиламиз! Июль ойида ғўзанинг камида икки марта культивация қилинишини таъминланг. Ғўза қатор ораларини юшматар экансиз, битта ҳам ўсимликнинг шикастланмаслигига ҳаракат қилинг. Шуни эсда тутингки терimга қадар ғўза тупларининг нормал қалинлигини сақлаб қолиш — мўл ҳосил олишнинг муҳим шартларидан биридир. Қатор ораларни ишлашни культиваторга иш органларини тўла ўрнатиб, ҳимоя тўсиқларини ўрнатган ҳолда ўтказинг.

Ғўзаси ривожланишдан жуда орқада қолаётган участкаларни аниқлаймиз. Бу участкалар доимо, ҳар соат ва ҳар минутда диққат эътиборимизда бўлади. Ғўзасининг авжи паст участкаларни энг тажрибали пахтакорларга биркитиб қўямиз, июль ойи мобайнида ғўзанинг ривожланишидаги қолоқликни тугатамиз. Бу ойда «қаерда аҳвол ёмон бўлса, ўша ерга бориш» принципи асосида ишлаймиз. Вазифа осон эмас. Лекин пахтакорлар баҳорда бундан ҳам каттароқ қийинчиликларни енгиб, ғалаба қозондилар-ку! Демак, бизнинг кучимиз ҳам, маҳоратимиз ҳам етарли. Она ўз фарзандини ардоқлаганидек, ғўзани ҳам меҳр-муҳаббат билан авайлаб парвариш қилиш керак.

«Сен ерни тўйдирсанг, ер сени тўйдиради» дейди халқимиз.

Ҳосилнинг тақдири ҳозир ғўзани маҳаллий ва минерал ўғитлар билан озиқлантиришни кенг қўлланишни тақозо этмоқда. Бунинг учун тракторлар ва от кучидан ҳам фойдаланамиз.

Областимиз пахтакорлари июлда камида бир миллион тонна — ҳар гектарига беш тоннадан гўнг тайёрлаш ва далага чиқариш учун бутун кучларини сарфламоқдалар. Бу миқдордаги ўғитларни тайёрлаш учун резервлар бор. Колхоз ва совхозларнинг молхоналарида, бўрдоқичилик пунктларида, яйловларда, қишлоқлардаги хонадонларда, шаҳар ва район марказларида — ҳамма жойда маҳаллий ўғит запаслари етарли.

Колхозчилар, совхозларнинг ишчилари, мутахассислар, шаҳар ва район марказларидаги меҳнаткашлар, биз сизларга мурожаат қиламиз! Яхши ташаббус кўрсатинг, ҳозир ғўза жуда муҳтож бўлган маҳаллий ўғитни тўплаш ва далага ташиб чиқаришни кучайтириб юборинг. Қадрли ўртоқлар, меҳнатингиз самарасини пахтакорнинг доимий душманлари — бегона ўтлар ва қишлоқ хўжалик зараркунандалари қириб ташлаётганини кўрганингизда қайси бирингизнинг юрагингиз ачишмайди? Ерни севмайдиган, ўз меҳнатининг қадрига етмайдиган, колхоз ва совхозларимиз бойлигига бойлик қўшишга жон куйдирмайдиган, пахтакор деган шарафли номнинг қадрига етмайдиган кишигина хотиржам тура олади.

Бегона ўтлар ва қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши аёвсиз кураш олиб борайлик. Бегона ўтни кўрдингми — уни илдизи билан юлиб ташла, бутун воситалар билан қириб юбор. Далаларга қишлоқ хўжалик зараркунандаларини йўлатмаймиз, уларнинг йўлига темир ғов қўямиз.

Дала қанча тоза бўлса, ҳосил шунча мўл бўлади! Қишлоқ хўжалик зараркунандалари пахтамизнинг бир граммини ҳам нобуд қилишига йўл қўймаймиз.

Ғўзани чеканка қилишни ўз вақтида, ҳатто бир пайкалнинг ўзида ҳам ўсимликнинг ривожини ҳисобга олган ҳолда табақалаштириб ўтказиш қанчалик муҳимлигини унутмаслигимиз керак. Бу агротехника усулини тўғри ўтказиш кўсакларнинг етилишини тезлаштиради.

Ҳозирги қизғин, масъулиятли даврда, қишлоқ хўжалик ва сув хўжалиги мутахассислари, сизларга мурожаат қиламиз: колхозлар ва совхозлар, бригадалар ва звенолар раҳбарларига конкрет амалий ёрдам кўрсатинг, илғор агротехника талабларига риоя қилинишини таъминланг, илғорлар тажрибасини кенг ёйинг. Шуни эсда тутингки, яхши маслаҳат—олтиндан қиммат.

Ҳозир зарбдор ойга қадам қўйдик, беларволик ва хотиржамликка йўл қўймаган тақдирдагина бу ойда кутилган натижага эриша оламиз. Бепарволик, хотиржамлик, мағрурланиш — ашаддий душманларимиздир. Ғўзани июлда ҳам, августда ҳам, қолоқ участкаларда эса сентябрда ҳам ҳормай-толмай парвариш қилишимиз керак.

Мўл пахта ҳосили учун, мажбуриятларни бажариш учун курашнинг ҳал қилувчи даври кирган ҳозирги пайтда сиз билан бизнинг ўрнимиз олдинги маррада — далададир. Виждонан фидокорона меҳнат қилиб, шахсий намуна кўрсатайлик, юксак онглилик ва уюшқоқлик билан ҳаммани шонли меҳнатга руҳлантирайлик. Социалистик мусобақани чинакамига кенг авж олдирайлик.

Пахта учун кураш умумхалқ ишидир! Бу муқаддас ишдан бир киши ҳам четда қолмаслиги керак. Ухлаётганимизда пахтани, уйғонаётганимизда далани ўйлашимиз лозим. Бу менинг вазифам эмас деб, пахтакорларимизнинг қаҳрамонона ишидан ҳеч ким четда қолмаслиги керак. Шундай қилайликки, текинхўрлар ва дангасаларнинг оёғи куйиб, питирлаб қолсин!

Мўл пахта ҳосили учун курашнинг муваффақиятини доимо кишилар, уларнинг фидокорона меҳнати ҳал қилиб келди ва ҳал этади. Уларга доимий эътибор берайлик ва ғамхўрлик қилайлик. Далада ишлаётганларга пул авансларини, уларга тегишли дон ва унни ўз вақтида бериб борамиз.

Ҳосил тўплаш учун ишни кучайтириш билан бирга йиғим-терим мавсумини ҳам унутмаслигимиз керак. Пахта териш машиналари, кўрак чувиш агрегатлари ва сушилка хўжалигини ремонт қилиш тўғрисида ҳозирданоқ қайғирмоқдамиз. Йиғим-терим бошланганда ғафлатда қолмаслигимиз лозим. Пахта териш машиналарининг ҳайдовчиларини тайёрлашга алоҳида эътибор бермоқдамиз.

Агитаторнинг, пропагандистнинг, лекторнинг овози шу кунларда баланд жарангласин. Улар КПСС Марказий Комитети июнь Пленумининг тарихий қарорлари, Никита Сергеевич Хрушчевнинг ажойиб нутқи билан қуролланганлар. Бу ҳужжатлар бизни руҳлантирмоқда, кучимизга куч, ғайратимизга ғайрат қўшмоқда.

Пахтакор! Бу сўз мағрур жаранглайди!

Деҳқонларнинг энг яқин дўсти Никита Сергеевич Хрушчев бизнинг олижаноб ишимизга қандай баҳо берганлигини бир эсга олинг. «Сизлар пахта етиштирасизлар, — деб таъкидлади у, — пахта эса миллион-миллион кишилар учун кийим-кечакдир. Бинобарин, сизларнинг ишингиз халқнинг моддий фаровонлигини ошириш билан гўппа-тўғри ва бевосита боғланган».

Пахта — бизнинг ҳаётимиз, қалбимиз. Бизнинг пахтадан кўра масъулиятлироқ вазифамиз, жиддийроқ ишимиз, ундан каттароқ ташвишимиз йўқ.

Бутун совет кишилари ишимизни диққат билан кузатиб турибдилар. Улар Ўзбекистон пахакорларининг Ватан олдидаги, социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг барча халқлари олдидаги ватанпарварлик ва интернационал бурчларини шараф билан бажаришларига ишонадилар. Бизнинг пахтамизни Чехословакия ва Польша, Венгрия ва Руминия тўқимачилари кутмоқдалар. Совет пахтакорлари қаҳрамон Куба деҳқонларига «оқ олтин» етиштириш санъатини ўргатаётганликларидан фахрланишга ҳақлимиз. **Июлда ҳосил тўпланади, июлда ҳосилнинг тақдири ҳал қилинади! Ғўза парвариши—зарбдор фронтимиз! Экинларни парвариш қилиш, ўсимликларни ардоқлаш — биринчи даражали вазифамиз! Ҳар бир участка, ҳар бир ўсимлик қаровсиз қолмасин!**

Ҳамма далага!

Ҳамма июль вахтасига!

Биз ушбу 1963 йил, етти йилликнинг бешинчи йили мўл пахта йили, улуғ социалистик Ватанимизнинг пахта ўлкаси деган байроқни баланд кўтариб бораётган Ўзбекистон пахтакорларининг янги муваффақиятлари йили бўлишига қатъий ишонамиз. 3 миллион 566 минг тонна «оқ олтин» албатта бўлади!

Сурхондарё пахтакорлари бу олижаноб ишга ўз муносиб ҳиссаларини қўшадилар.

Партия ва халқ олдида берган сўзимиз шараф билан бажарилади. Бизнинг қасамимиз, букилмас иродамиз шундай!

Область колхоз-совхоз ишлаб чиқариш бошқармалари пахтакорларининг кенгашларида муҳокама қилинган ва қабул этилган.

Саноат саҳифаси

РЕЗЕРВЛАР КОММУНИЗМ ХИЗМАТИДА

ЯНГИЛИК

ОЛТИ БАРАВАР АРЗОН

Ёғоч бинокорликда энг кўп ишлатиладиган материаллардандир. Фақатгина республикамизда ҳар йили шу мақсадда тахминан 8-10 минг кубометр ёғоч сарфланади. Маълумки, бинокорлик материлининг бу тури жуда қимматга тушади.

Қурилиш деталларини завод шароитида тайёрлаш ва саноат ишлаб чиқариши йўли билан узоқ муддатга чидайдиган бинолар қуриш масаласи қўйилаётган ҳозирги пайтда ёғоч ўрнига темир-бетон қўлланиш алоҳида аҳамият касб этмоқда.

Заводимизда темир-бетон дераза рамасининг тажриба нусҳаларини ишлаб чиқариш ҳамда уни корхонамизда қурилаётган босимли трубалар цехи асосий корпусида монтаж қилиб кўриш ҳақида қарор қабул этилган эди. **ЦЕХНИНГ ЛОЙИҲАСИДА УМУМИЙ МИҚДОРИ 1800 КВАДРАТ МЕТР КЕЛАДИГАН ДЕРАЗА РАМАСИ УРНАТИШ КУЗДА ТУТИЛГАН. ШУНЧА ҲАЖМДА РАМА ҚУРИШ УЧУН КАМИДА 50 КУБОМЕТР ЮҚОРИ СИФАТЛИ ЁҒОЧ ИШЛАТИЛИШИ ДАРКОР. БУНГА 11 МИНГ 500 СУМ САРФЛАНИШИ КЕРАК. ЁҒОЧ РАМАЛАРНИ ТЕМИР-БЕТОН БИЛАН АЛМАШТИРИШ ҲИСОБИГА ЦЕХ ДЕРАЗАЛАРИНИ ҚУРИШ АТИГИ 2 МИНГ СУМГА ТУШДИ.**

Деразалар 2х1,2 м ҳажмдаги айрим темир-бетон панжаралардан қурилиб, болтлар ёрдамида мустаҳкамланади. Бундай деразаларнинг тажриба нусҳалари ишлаб чиқарилган пайтдаёқ уларни тайёрлаш ва монтаж қилиш учун сарфланган меҳнат харажати ёғоч панжаралардагидан анча камайганлиги қайд қилинди. 2,4 квадрат метр ҳажмдаги битта панжаранинг оғирлиги 67 килограмм бўлади. Уни тайёрлаш учун 2,26 килограмм металл, 27 литр бетон кетади. Ҳар бир квадрат метр темир-бетон панжара 1 сўм 80 тийинга тушади. Шунча ҳажмдаги ёғоч дераза 7 сўм 25 тийин туради. Саноат бинолари қурилишида металл панжаралардан фойдаланиш 2 сўм 80 тийинга тушади.

Шундай қилиб, **ТЕМИР-БЕТОН ПАНЖАРАЛАР ЁҒОЧГА ҚАРАГАНДА 4, ПУЛАТГА ҚАРАГАНДА 1,5 МАРТА АРЗОН ТУРАДИ.**

Катта фойда берадиган темир-бетон дераза панжараси тайёрлаш ва қўлланишга СССР да 1925 йилдаёқ Волхов ГЭСи қурилаётган пайтда асос солинган эди.

Панжаралар тайёрлашнинг қулай методларини аниқлаш мақсадида заводимизнинг 4-цехида тажриба участкаси ташкил этдик. Технология бўлими ходимлари оснасткаларнинг қатор конструкцияларини ишлаб чиқдилар.

Е. СТОЛЯРОВ

«Главсредазстройиндустрия»-нинг 2-темир-бетон буюмлари заводи бош технологи.

САНОАТ ИШЛАБ ЧИҚАРИШИНИ ЯНАДА КУПАЙТИРМОҚ, МЕҲНАТ УНУМДОРЛИГИНИ ОШИРМОҚ, МАҲСУЛОТ СИФАТИНИ ЯХШИЛАМОҚ ВА ТАННАРХИНИ КАМАЙТИРМОҚ УЧУН ҲАММА ЗАВОД, ФАБРИКА, КОН ВА ШАХТАЛАРДА, ЦЕХЛАР ВА УЧАСТКАЛАРДА РЕЗЕРВЛАР БОР... САНОАТ ВА ҚУРИЛИШНИНГ ҲАММА РЕЗЕРВЛАРИНИ ТОПИБ ИШГА СОЛИШ, ЗАВОДЛАРДАГИ УСКУНАЛАР, МАШИНАЛАР, АГРЕГАТЛАРДАН, ЁҚИЛҒИ, ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСИ, ҚОРА ВА РАНГЛИ МЕТАЛЛАРДАН ВА БОШҚА МАТЕРИАЛЛАРДАН ТУЛИҚРОҚ ФОЙДАЛАНИШНИ ТАЪМИНЛАШ ЗАРУР.

Н. С. ХРУЩЕВ

БЕҲИСОБ ЭКАН

Ўтган йилнинг биринчи ярмидаги ишимиз натижаси анча қониқарсиз бўлди. Тўғри, комбинатимиз ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш ярим йиллик планини бажарди. Бошқа техника-иқтисодий кўрсаткичларимиз кўнгилдагидек бўлмади, кўпчилиги бажарилмай қолди. Меҳнат унумдорлигини топшириқда белгиланганидек ошира олмадик. Маҳсулот таннархи масаласида ҳам камчиликка йўл қўйилди. Хомашёни ортиқча сарфлаб юбориш, чиқиндиларнинг кўп бўлиши натижасида таннарх ошиб кетди. Бундан анча зарар кўрдик. Сифат ҳақида ҳам худди шуни айтиш мумкин.

Меҳнат интизоми ҳам маълум даражада бўшашиб кетган эди. Айрим кишилар ишга кеч келадиган бўлиб қолди.

Бу камчиликларга бундан буён йўл қўйиш мумкин эмасди. Улар давом этадиган бўлса коллективимизнинг иш кўрсаткичлари янада пасайиб кетиши мумкин эди. Шуни ҳисобга олиб комбинат партия комитети, касаба союз, комсомол ташкилотлари, корхона маъмурияти билан ҳамкорликда уларни бартараф этиш масаласини атрофлича муҳокама қилди. Бунда оддий ишчилардан тортиб инженер-техник ходимларгача — ҳамма иштирок этди. **Асосий эътибор ички резервларни қидириб топиш ва улардан фойдаланишга эришишга қаратилди.**

Фабрика ва заводлар партия ташкилотларида йиғилишлар ўтказилиб, уларда ишлаб чиқаришнинг ички резервларидан фойдаланиш масаласи кўриб чиқилди. Йиғилишлар очиқ ўтказилди. Уларда коммунистлар қатори партиясиз тўқимачилар ҳам қатнашдилар. Йиғилишларда жуда кўп тадбирлар белгиланди. Партия ташкилотлари ана шу чора-тадбирларни амалга оширилиши устидан қаттиқ контроль ўрнатдилар.

Қолоқ участкаларни малакали кадрлар, ўз ишини пухта биладиган, тажрибали тўқимачилар билан мустаҳкамладик. 3-йигирув фабрикаси комбинатимиз ишини орқага судраётган эди. У муттасил давлат планларини бажармас, барча техника-иқтисодий кўрсаткичлари ҳам ёмон эди. Бунинг асосий сабаби фабрика раҳбарлари ўз ишларига совуққонлик билан қарашларида, ишлаб чиқариш жараёнларини механизациялаш, илғор иш методларини қўлланишга эътибор бермаётганликларида эди. Комбинат партия комитетининг қарори билан бу фабрикага ўртоқ Давликамова мудир этиб тайинланди. Коммунист, тажрибали тўқимачи илгари биринчи йигирув фабрикаси мудирининг ўринбосари бўлиб ишлар эди.

Қолоқ фабрикага ўнлаб коммунистлар ўз хоҳишлари билан ишга ўтдилар. Ҳаммаси бўлиб эса 50 га яқин йигирувчи, пилталовчи, мастер ва мастер ёрдамчилари ўтказилди. Бу тадбир жуда яхши натижа берди. Ишлаб чиқаришга раҳбарликнинг яхшиланиши, илғор иш методларини йигирувчилар ўртасида кенг оммалаштириш туфайли 3-фабрика комбинатимизнинг энг пешқадам корхонаси бўлиб қолди. Ҳозир унинг коллективи фабрикалар ўртасидаги ўзаро мусобақада пешқадамлик қилмоқда.

Корхоналарни йириклаштириш ҳам асосий резервлардан ҳисобланади. Коммунистларнинг ташаббуси билан ип фабрикаси 3-йигирув фабрикаси билан бирлаштирилди. Натижада маъмурий аппарат қисқарди, малакали мутахассислар бевосита ишлаб чиқариш билан шуғулланишга ўтказилди. Бу тадбир ҳар йили ўнларча минг сўм маблағни тежайди.

Комбинатимизда эски асбоб-ускуналарни янгилари билан алмаштириш, мавжудларини модернизациялаш ишлари кенг кўламда олиб борилаяпти. Бу билан катта фойда олиш мумкин. Шунинг учун комбинатнинг партия ташкилоти бу масала билан тинмай шуғулланмоқда. Бу иш қаттиқ назорат остига олинган. **Тўқув цехларидаги эски станокларнинг деярли ҳаммаси унумли ишлайдиган янги агрегатлар билан алмаштирилди. 2 мингга яқин турли асбоб-ускуналар модернизация қилинди.** Шунинг эвазига қўшимча равишда ҳар ойда минглаб метр газлама тўқилаяпти.

Комбинат партия комитети тўқимачилар орасида вечеровачилар ва гагановачилар ҳаракатини ҳар томонлама кенгайтиришга ҳаракат қилаяпти. Бу олижаноб ишда қатнашаётган барча касбдаги тўқимачилар моддий ва маънавий жиҳатдан рағбатлантирилмоқда, уларнинг бу ишлари кенг пропаганда қилинаяпти. Ҳозирги вақтда 2 мингга яқин тўқувчи Юлия Вечерова ташаббуси асосида ишлаяпти. 1700 дан ортиқ киши тўқув станокларининг унумдорлигини ошириш бўйича етти йилликнинг охирги йилига мўлжалланган даражага етди.

Гагановачиларимизнинг ғайрат-ташаббуси ҳам ишимизга салмоқли ёрдам бераяпти. Комбинатимизда 150 дан ортиқ киши илғор участкалардан қолоқ участкаларга ўтиб ишлашяпти ва уларни илғорлар даражасига кўтармоқдалар. Бунда ҳам коммунистлар авангардлик қилмоқда. 1-йигирув фабрикасининг мастер ёрдамчиси Т. Исҳоқов, 1-тўқув фабрикасининг мастер ёрдамчиси З. Ситшаев, 2-йигирув-тўқув фабрикасининг мастер ёрдамчилари Р. Абдураҳмонов, У. Хўжаев, тўқувчилардан Н. Мавлонова, Г. Черкасова, Л. Светашова, Е. Сухорукова лар шундай жонкуярлик қилмоқдалар.

Экскаватор заводи инженер-техник ходимларининг маҳсулот ишлаб чиқаришга меҳнат ва маблағ сарфиётини камайтириш ҳақида бошлаган ташаббуслари бизда ҳам оммалаштирилмоқда. Партия комитети уни корхонада кенг тарқатишга ҳаракат қилаяпти. Натижада бу ташаббусга қўшилувчилар сони муттасил ошиб бораяпти. **Шу йилнинг тўрт ойида 300 га яқин рационализаторлик таклифи жорий қилинди. Бу таклифлар туфайли 190 минг сўм иқтисодий фойда олинади.**

Комбинат партия комитети мавжуд бўлган бошқа резервларни қидириб топиш йўлида бундан бошқа ҳам кўп ишлар қилди. Уларнинг ҳаммаси ҳақида батафсил тўхталиб ўтишга ҳожат бўлмаса керак. Шуни айтмоқчиманки, бундай резервлар барча корхоналарда бор. Улардан фойдаланишга эришиш коллективнинг шижоатига боғлиқ. Бу соҳада қанча тер тўкилса ҳам арзийди. Чунки ички имкониятлардан фойдаланиш коллективимиз меҳнати натижасини тобора салмоқли қилаяпти. **Ўтган йилнинг 4-кварталидаёқ топшириқни муваффақиятли бажариб, собиқ республика совнархози ва Узсовпрофнинг кўчма қизил байроғини олишга сазовор бўлган эдик. Бу йилнинг биринчи кварталида ҳам байроқни қўлда сақлаб қолдик. Ўтган беш ой мобайнида планга қўшимча 2 миллион 225 минг метр хом сурп, 1 миллион 291 минг метр тайёр газлама ишлаб чиқардик.** Меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот таннархини камайтириш, сифатини яхшилашдаги муваффақиятларимиз ҳам анча дуруст бўлди.

Т. ҲАКИМОВ

Тошкент тўқимачилик комбинати партқоми секретарининг ўринбосари.

БИРЛАШГАН ЎЗАР

Бирлашган ўзар дейдилар. Дарҳақиқат ҳамжиҳатликка нима етсин! Бир хил маҳсулот ишлаб чиқарадиган майда корхоналарнинг бирлашишлари иқтисодий жиҳатдан катта фойда келтиради.

Тошкентдаги «Шарқ» фирмаси партиямиз Марказий Комитети ноябрь Пленуми қарорлари асосида ташкил этилган эди. Мана, ўшандан бери ярим йил вақт ўтди. Хўш, бирлашиш нималар берди?

Маълумки, бу фирма Тошкентдаги 5 та мебель фабрикасини бирлаштирган. Бирлашганга қадар ҳар бир фабрика қониқарсиз ишларди, давлат планлари бажарилмагани ҳолда маҳсулот кўплаб бракка чиқарди. Фабрикаларнинг ишлаб чиқариш майдонлари тор эди, асбоб-ускуналар кам бўлиб, уларнинг ҳам кўпчилиги эскириб қолган механизмлар эди. Бунинг устига шу механизмлардан ҳам жуда ёмон фойдаланиларди. Ҳар бир фабрикада турли-туман мебеллар ишлаб чиқарилаверарди.

Ҳар бири ўз ҳолича ишлаган бешта фабрика ўтган йили 11 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарган эди. Улар фирмага бирлашгач, бу кўрсаткич анча ошди. Фирма бу йил 14,5 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаришни планлаштирган. БУНГА ҚУШИМЧА АСБОБ-УСКУНАЛАР УРНАТИШ, ИШЧИЛАР САФИНИ КЕНГАЙТИРИШ ЁКИ ЯНГИ-ЯНГИ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ КОРПУСЛАРИНИ ҚУРИШ БИЛАН ЭМАС, БАЛКИ МАВЖУД ИЧКИ РЕЗЕРВЛАРДАН УНУМЛИ ФОЙДАЛАНИШ ТУФАЙЛИ ЭРИШИЛАДИ.

Фирманинг ташкил этилиши давлат планларининг тўла ва ортиғи билан бажарилишига катта ёрдам бераяпти. Шу йилнинг ўтган ойлари мобайнида фирма бўйича планда белгиланганидан ташқари бирнеча юз минг сўмлик турли мебель буюмлари тайёрланди. Собиқ фабрикалардаги ишчи-хизматчилар сони анча камайди. Жумладан, юз киши бошқа корхоналарга ишга жойлаштирилди. ШУ ҲИСОБДАН ҲАР ЙИЛИ 160 МИНГ СЎМЛИККА ЯҚИН ИШ ҲАҚИ ТЕЖАБ ҚОЛИНАДИ, МЕҲНАТ УНУМДОРЛИГИ 19,5 ПРОЦЕНТ ОШДИ.

Бирлашиш натижасида бир қанча йирик ташкилий-техникавий тадбирларни амалга ошириш имкони туғилди. Мебель буюмларига қопланадиган газламаларни бичиш, фанерларни турли формаларда қирқиш, елимлаш процесслари механизациялашди. Мебель буюмларини қуритиш учун махсус электр иситкичлар ўрнатилди. Бир қанча ишлаб чиқариш цехлари, қуритиш камералари ва складлар реконструкция қилинди.

Яна бир қанча тадбирларнинг амалга оширилиши ҳамда мавжуд резервларни сафарбар этиш ФИРМА БУЙИЧА МЕҲНАТ УНУМДОРЛИГИНИ 8 ПРОЦЕНТ ОШИРИШ, МАҲСУЛОТ ИШЛАБ ЧИҚАРИШНИ ЭСА 1 МИЛЛИОН СЎМГА КУПАЙТИРИШ ИМКОНИНИ БЕРАДИ.

Т. ҚОСИМОВ.

Устоз ва шогирд — К. Януш ҳамда В. Януш ўртоқлар Тошкент тўқимачилик машинасозлиги заводининг илғор ишчиларидан ҳисобланишади. Улар нормани мунтазам 160-170 процентдан адо этишмоқда, фақат аъло сифатли маҳсулот берадилар. Суратда: К. Януш (чапда) ва В. Януш ўртоқлар янги деталини тез ва соз ишлаш ҳақида суҳбатлашмоқдалар.

А. Тўраев фотоси.

НАЗАРИЙ КОНФЕРЕНЦИЯ

Меҳнат унумдорлигини оширишга нима таъсир кўрсатади, унинг коммунизм моддий-техника базасини яратишдаги аҳамияти нимадан иборат? — «Ташсельмаш» заводида бўлиб ўтган назарий конференция қатнашчилари ана шу масалаларни муҳокама қилдилар.

Конференциядан илгари катта тайёргарлик ишлари олиб борилди. Асосий докладчилар завод цехлари ва бўлимларида бўлдилар, етакчи экономистлар ва коммунистик меҳнат зарбдорлари билан, жамоатчи конструкторлар ва нормаловчилар билан, рационализаторлар ва илмий техника жамиятининг аъзолари билан суҳбатлашдилар.

Мана, конференция куни ҳам етиб келди. Инженерлар, техниклар участка мастерлари, илғор ишчилар, пропагандистлар, цех партия ташкилотларининг секретарлари — асосан иқтисодий семинарлар ва тўгаракларнинг тингловчилари клубга тўпландилар.

Докладчилар назарий қоидаларни заводнинг амалий иши билан боғлаб гапирдилар. Улар ёрқин, ишончли мисоллар келтириб, партия XXII съезди қарорлари қандай қилиб амалга оширилаётганлигини кўрсатдилар, социалистик хўжалик система афзалликларини асослаб бердилар. Бу система меҳнат унумдорлигининг тез суръатлар билан ўсишини таъминлайди.

Уч йил ичида пахта териш машиналари ишлаб чиқариш икки баравар ошди, завод ишчилари эса фақат саккиз процент кўпайди. Бунинг сири нимада? Бунинг сири техниканинг узлуксиз тараққий этаётганлигида, технологиянинг такомиллашаётганлигидадир. Ишлаб чиқариш бошлиғининг ўринбосари А. Орман, бош конструктор ўринбосари А. Муравьев, механизация бўлимининг бошлиғи Р. Сафарбаков бу ҳақда жуда яхши гапириб бердилар.

Кейинги йилларда энг яхши ускуналар билан таъминланган янги цехлар ишга туширилди. Узеллар ва деталларни механик ва термик усулда ишлаш бўйича 17 та технологик поток линияси монтаж қилинди, 2.300 метр узунликдаги конвейерлар ўрнатилди. Автоматик ускуналарнинг ҳиссаси етти йиллик бошланганидан бери беш-олти баравар кўпайди. Ўн бешинчи механика цехида программ бошқариладиган станоклар ўрнатилди.

Завод касаба союз комитети раисининг ўринбосари В. Пидгайко мароқли фактларни келтирди. У, техника ижодининг ижтимоий формалари ривожланганлиги, коммунистик меҳнат ҳаракати ўсганлиги ҳақида гапириб берди. Заводда ҳар куни ўрта ҳисобда 4-5 рационализаторлик таклифи жорий қилиниб турибди. Корхонани реконструкция қилишда, пахта териш агрегатларини модернизация қилишда жамоатчилик асосида ишлайдиган конструкторлик бюроси катта ҳисса қўшди.

Конференция қатнашчилари кейинги уч йил ичида ҳар бир ишчининг иш унуми ўрта ҳисобда эллик процент ошган бўлса ҳам, меҳнат унумдорлигини ошириш резервларидан ҳали тўла фойдаланилмаётганлигини кўрсатиб ўтдилар. Улар ёрдамчи ишларни, айниқса юк ташиш ишларини механизациялашни кучайтириш, рационализаторларнинг экспериментал базасини кенгайтириш, коммунистик меҳнат коллективлари тажрибасини кенгроқ ёйиш зарурлигини айтдилар. Нормалашни яхшилаш, техника адабиётини пропаганда қилиш юзасидан тавсиялар ҳам ишлаб чиқилди. (ЎзТАГ).

«Ташсельмаш» заводи 2-механика-йиғув цехининг рационализаторлари ишлаб чиқаришнинг кемтик жойларини бартараф этиш ва маҳсулот тайёрлашни кўпайтириш соҳасида баракали изланмоқдалар. Цех янгилик изловчилари шу йилнинг ўтган ойлари ичида 11 та қимматли таклиф киритдилар, шулардан 9 таси жорий қилинди. Суратда: тиниб-тинчимас новаторлар (чапдан) С. Тожиев, П. Лундин ва Э. Аджимуллаев ўртоқлар янги таклифни кўриб чиқмоқдалар.

В. Салов фотоси.

ТЕЖАБ-ТЕРГАБ

Хомашё ва материалларни тежаб-т е р г а б сарфлаш — ишлаб чиқариш кўрсаткичларини юксалтиришнинг энг муҳим резервларидан биридир. Бу билан маҳсулот таннархини арзонлаштириш, давлат планларини тўла ва орттириб бажарилишига салмоқли ҳисса қўшилиши мумкин. Шунинг учун ҳам Тошкентдаги 1-пойафзал фабрикасининг ишчилари бунга катта эътибор беришяпти. Ҳар бир цех, участка ва бригадада хомашё ва материалларни мумкин қадар кўпроқ тежаб қолиш учун мусобақа бир кун ҳам тинмаяпти.

Корхона маъмурияти, партия ва касаба союз ташкилотлари тежамли ишлаётган пойафзалчиларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлам о қ д а лар. Уларнинг иш тажрибалари кўп тиражли ва деворий газеталарда пропаганда қилинаяпти, агитаторлар суҳбатининг темаси бўлаяпти. Бу яхши натижалар бермоқда. Шундай олижаноб ҳаракатда юзлаб пойафзалчилар актив иштирок этишмоқда.

Бунинг натижаси жуда салмоқли бўлаяпти. Яққол тасаввур этишингиз учун қуйидаги битта рақамни мисолга келтиришнинг ўзи кифоя. Корхона коллективи тежаб қолинган хомашё ва материал ҳисобига етти йилликнинг ўтган тўрт йили мобайнида 608 минг жуфтга яқин оёқ кийими тайёрлади. Бу йилгиси ҳам чакки эмас. Утган беш ой ичида пландагидан ташқари ўнларча минг жуфт пойафзал ишлаб чиқарилди.

Бундай ютуқларга эришишда коллек т и в ташкилотчиси ва тарбиячиси бўлган мастерларнинг хизмати, айниқса, катта бўлаяпти. Улар ўзлари раҳбарлик қилаётган участкаларда меҳнатни пухта ташкил этишяпти, ҳар бир ишчида давлат мол-мулкини кўз қорачуғидай сақлаш фазилатларини мужассамлантирмоқдал а р. Гончарова, Охунов, Сафонов, Спирягина ўртоқлар ва бошқа мастерлар ишлаб чиқаришнинг ана шу кўрсаткичини яхшилашда дуруст натижаларга эришмоқдалар. Шу туфайли ҳам корхона мастерларининг яқинда бўлиб ўтган слётида бу ишбилармон мастерлар тежамли ишлаш бўйича ўз тажрибаларини ўртоқлашдилар. Бу ишда битмас-туганмас резервлар борл и г и н и, уларни қидириб топиш ва ишга тушириш учун тинмай кураш олиб бориш кераклигини айтдилар.

С. ОРИФБОЕВ

инженер-технолог, «Тошкент ҳақиқати»нинг штатсиз мухбири.

СЕКУНДЛАР ҲАМ ҲИСОБДА

Бригадамиз аъзолари бу йил ўз зиммаларига юксак мажбуриятлар олиб ишлашяпти. Йиллик топшириқдагидан ташқари ками билан 15 минг тонна кўмир қазиб чиқаришга аҳд қилганмиз. Мажбуриятни олиш ишнинг бошланиши фақат, ҳамма гап уни бажаришда қолган. Буни ҳар биримиз яхши биламиз. Шунинг учун ҳам эл-юрт олдида берилган ваъдани кам-кўстсиз бажариш иштиёқида кўтаринки руҳ билан меҳнат қиляпмиз. Асосий эътиборни эса ички резервлардан фойдаланишга қаратганмиз.

Бундай имкониятлар ҳар бир корхона, участка иш жойида бўлганидек бизнинг бригадамизда ҳам анчагина бор, албатта. Ҳар бир механизаторимиз кўмир қазиб чиқариш технологиясини такомиллаштириш, шу вақтгача фойдаланилмаётган резервларни юзага чиқариш учун тинмай ҳаракат қилмоқдалар. Ҳар бир операцияни, унинг мураккаб ва соддалигидан қатъий назар, такомиллаштириш, бу билан эса меҳнат унумдорлигини оширадиган, ҳар бир шахтернинг ишига барака киритадиган, кўмир қазиб чиқариш харажатларини арзонлаштирадиган янги-янги резервларни топаяпмиз.

Масалан, экскавация циклини олиб қўрайлик. Бизнинг ишимиздаги энг катта резерв ҳам худди мана шу операциянинг ичида. Уни қисқартириш билан иш натижасини кескин яхшилаш мумкин. Шуни ҳисобга олиб, циклни тезлаштиришга жиддий аҳамият бераяпмиз.

Ҳар бир цикл 35 секунд ичида бажарилиши лозим. Ана шу вақт мобайнида экскаваторнинг чўмичи тўла бир технологик жараённи босиб ўтади. Чўмичнинг кўмирни қазиб олишдан бошлаб вагонга тўкиш ва ундан яна забойга қайтиб келишигача бўлган давр бир циклни ташкил этади. ЛЕКИН ХАФСАЛА БИЛАН ИШЛАЕТГАН УЗ КАСБИНИ ПУХТА БИЛГАН, ЭКСКАВАТОР ТИЛИНИ ЯХШИ ТУШУНГАН МЕХАНИЗАТОРЛАРИМИЗ БУ ОПЕРАЦИЯНИ БАЖАРИШДА СЕКУНДЛАРНИ ТЕЖАБ ҚОЛИШМОҚДА. СЕКУНДЛАРДАН СОАТЛАР ҲОСИЛ БУЛМОҚДА. ШУ СОАТЛАР ИЧИДА НОРМАДАН ТАШҚАРИ ЮЗЛАБ ТОННА ЁҚИЛҒИ ОРТИЛМОҚДА.

БРИГАДАМИЗНИНГ АЙРИМ АЪЗОЛАРИ БИР ЦИКЛ УЧУН КЕТАДИГАН ВАҚТНИ ДЕЯРЛИК ИККИ БАРАВАР КАМАЙТИРИШГА ЭРИШГАНЛАР. Айниқса машинистларимиздан Абламитов, Мирсаидов ўртоқларнинг иши мақтовга сазовордир. Улар шу туфайли смена нормасини 150-160 процентдан адо этишаяпти.

Ишимиз кўрсаткичини яхшилашга ёрдам бераётган бошқа резервлар ҳам йўқ эмас. Илгари вагонларга кўмир ортилиб бўлгач, экскаватор бекор турарди. Энди эса бригадамизда бошқача манзарани кўрасиз. Вагонлар бўлмаган тақдирда ҳам вақтимизни бекорга ўтказмайдиган бўлиб қолдик. Бир эшелонга кўмир ортиб бўлингач, иккинчи состав келгунча иш жойини кўмир ортишга тайёрлаб қўямиз. Кўмир қатлами қаттиқ бўлса бурғи билан уни портлатамиз. Экскаватор билан эса кўмирни вагонга яқинроқ жойга тўплаб турамиз. Унинг муҳим узелларини кўздан кечирамиз. Айрим камчиликлар сезилгудек бўлса дарҳол уларни бартараф этамиз. Агрегат қаровини яхшилаш, ундан доимо кўзқулоқ бўлиб туриш жуда муҳим. Чунки иш вақтида арзимаган камчиликлар содир бўлса, агрегатнинг у ёки бу қисми бузилиб қолса уни тузатиш учун анча вақт сарфланади. Бундан икки томонлама зарар кўрилади: биринчидан ишимиз унумсиз бўлса, иккинчидан темирйўлчилар ҳам иш вақтининг маълум қисмини бекорга ўтказган бўлишарди.

Агар разрезга вагонлар ўз вақтида етказиб турилса, ишда янада каттароқ муваффақиятларга эришилади. Бу ҳам муҳим резервлардан биридир. Лекин, афсуски, айрим вақтларда эшелонларни икки-уч соатлаб кутиб қолишга тўғри келмоқда. Айниқса, иккинчи ва учинчи сменаларда вагонлар жуда кам юборилади. Бунинг оқибатида ана шу сменалардаги иш унумсиз бўлади. Вагон бўлмагач ишимиз тўла тўхтаб қолади. Ўрта Осиё темирйўл бошқармасининг раҳбарлари бўш вагонлар етказиб бериш бўйича тузилган графикнинг бажарилишини таъминлашлари лозим. Бу билан бизга катта ёрдам берган бўлишади.

Бригадамизда ички резервлардан фойдаланиш давлат планларининг ортиғи билан бажарилишида ҳал қилувчи роль ўйнамоқда. Шу йилнинг ўтган даври мобайнида планга қўшимча равишда 10 минг тоннага яқин «қора олтин» қазиб чиқардик ва истеъмолчиларга юбордик. Лекин бу бизда барча резервлар ишга туширилди деган гап эмас. Ҳали имкониятларимиз кўп. Уларни қидириб топиш ва фойдаланишга эришиш учун бундай-буён ҳам изланиш олиб борамиз.

Х. АЛИҚУЛОВ

Оҳангарондаги кўмир разрези коммунистик меҳнат бригадасининг бошлиғи, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати.

ГРУППА КЎМАГИ

Октябрь революцияси номли тепловоз-вагон ремонт заводи пўлат қуйиш цехида мартен печи тез-тез ишдан чиқар, оқибатда у ремонтга қўйилиб, цехда иш бутунлай тўхтаб қоларди. Бу ҳол ремонт учун давлат маблағининг белгиланганидан ошиқча сарфланишига сабаб бўларди. Энг ачинарлиси цех пўлат эритиш бўйича топшириқни кўпинча бажара олмас эди.

Заводдаги партия-давлат контроли органларига кўмаклашиш группаси бундай аҳвол билан муроса қила олмади. Унинг сабабларини билишга қизиқиб, мутахассислар иштирокида текшириш ўтказди. Текширишда мартен печида ишлатиладиган ўтга чидамли ғиштлар очиқ жойда, қор-ёмғир остида сақлаб келинганлиги аниқланди. Натижада бу қимматли материал сифатини йўқотган. Шу туфайли печь кўпинча муддатидан илгари ишдан чиқиб корхонага кўп зиён етказган.

Группа аъзолари текшириш пайтида бир неча вагон шундай ғиштлар ўз сифатини йўқотганлигини аниқладилар ва айбдор шахсларни огоҳлантирдилар. Бундай хўжасизлик оқибатларини тезда тугатиш чораларини кўриш завод маъмуриятига таклиф этилди.

Ж. МАҲМУДОВ

«Тошкент ҳақиқати»нинг штатсиз бўлими ходими.

БАЛЛИ, УСТОЗЛАР

Уларнинг касб-корлари ўзи шунақа. Дастлаб устозга шогирд тушишади. Фойдали ҳунар эгаси бўлиш иштиёқида билим юрти остонасига қадам қўйган йигит-қизлар устозларининг меҳр булоғига қонгач, мустақил меҳнат қучоғига отланадилар. Кўп ўтмай кўриб турибсизки, уларнинг ўзлари ҳам устозлик мувоҳномасини олишади. Албатта, традицияга амал қилинади. Кечаги шогирд, бугунги устоз ўзига шогирдлар олади, уни тарбиялайди, касб-ҳунарини унга сидқидилдан ўргатади.

Вревскийдаги 1-қишлоқ профессионал-техника билим юртида ҳам бу яхши фазилат анъанага айланиб қолган. Билсангиз керак, бу ўчоқ ҳар йили ўнлаб хотин-қиз механизаторларни тайёрлаб бермоқда.

Унинг қучоғида таълим олган 210 га яқин хотин-қиз республикамиз пахта далаларида зангори кемаларни моҳирлик билан бошқаришяпти. Билим юртининг қалдирғочлари бўлган бу ҳунар эгалари ҳозирда донгдор механизаторлардир. Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган механизатор Турсуной Раимова, донгдор механизатор Инобат Охуноваларни ҳам шу даргоҳ учирма қилган.

Бу дугоналар ўзлари ўқиб вояга етган билим ўчоғига тез-тез келиб туришади. Улар ёшларни фойдали касб эгалари бўлишга даъват этишади. Турсуной Раимова ҳар йили камида икки-уч қизни ўқишга тайёрлашнинг ташаббускори бўлиб чиқди.

Яхши ташаббуснинг қаноти бор, албатта. Механизаторлик касбини пухта эгаллаб олган хотин-қиз механизаторлар бу ҳаракатга бажонидил қўшилдилар. Улар ҳам муносиб шогирдлар тайёрлашга аҳд қилишган. Янгийўлдаги Свердлов номли колхоз бригадири Насиба Эргашева, «Ленинизм» колхозининг механик-ҳайдовчиси Озода Маматовалар ҳам жонкуяр механизатор изидан боришяпти. Уларнинг ёрдами билан билим юртига бу йил 60 хотин-қиз жалб этилди. Келгуси йили яна кўплаб хотин-қизлар шу даргоҳ қучоғига отланадилар.

Устозлик ҳимматингизга балли, донгдор хотин-қиз механизаторлар!

А. АЛИЕВ.

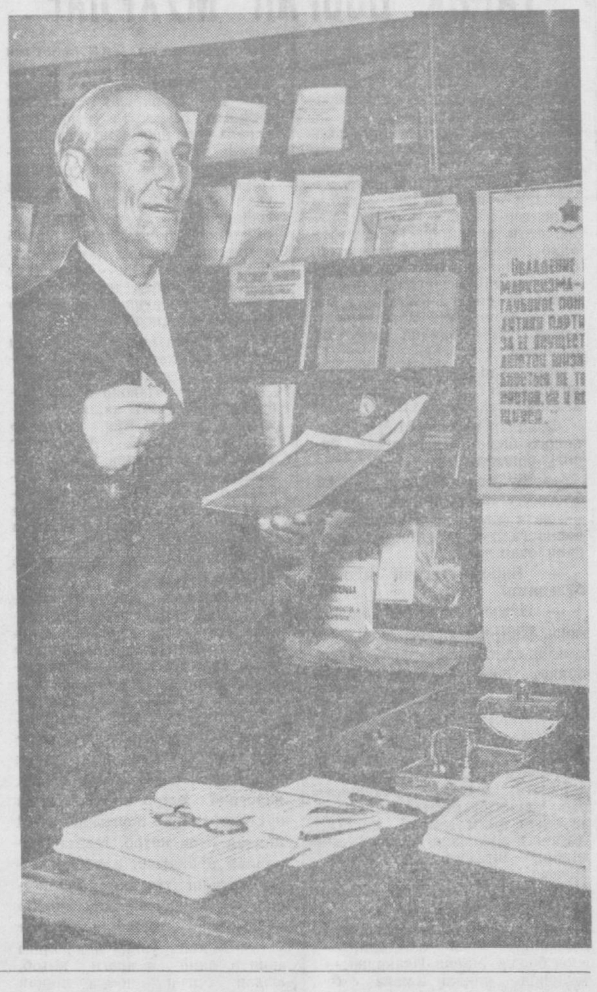

Кечки марксизм-ленинизм университетининг Тошкент тўқимачилик комбинати ҳузурида ташкил этилган филиали тингловчилари тажрибали пропагандист ўртоқ А. Г. Гавриловни ҳақли равишда «Бизнинг философимиз» дейдилар. Чунки ўртоқ Гаврилов кўп йиллардан бери марксистик философия фанидан лекция ўқийди. Унинг лекцияларидан ҳамма мамнун. Суратда: ўртоқ А. Г. Гаврилов навбатдаги машғулотни ўтказмоқда.

С. Натанилов фотоси.

Редакцияга келган хатлардан

ТОЗАЛИК—ГЎЗАЛЛИК

Яқинда Янгиариқ маҳалласининг чойхонасида республикада хизмат кўрсатган врач Саидбурҳон Файзуллаев «Меҳнат—инсоннинг умрини узайтиради» деган темада лекция ўқиган эди. Лекциядан сўнг чоллардан 3—4 киши савол ташлади.

— Доктор ўғлим! Ёшларку, ишлайди. Бизларни давлатимиз дам олсин деб пенсияга чиқарган. Таъминотимиз етарли. Сиз ишламаган кишининг мускуллари бўшашади, қоннинг юриш ҳаракати сусаяди, иштаҳаси бўлмайди дедингиз. Бизларда ҳам шундай ҳоллар сезилмоқда, нима қилсак экан? Ишласакмикан?

— Йўқ отахонлар, — деди врач, — Сизларга кўп ишлаш ярамайди. Уйларингизда, кўчаларингизда гул экадиган жойлар бор. Гул экиб, парвариш қилинглар, кўчаларга сув сепиб, супуриб қўйинглар! Бу ҳам жисмоний ҳаракат, қон юришиб, иштаҳа очилади. Бундан ташқари кўчаларни озода тутиш билан халқ соғлиғини сақлашга катта ёрдам берган бўласизлар...

Ана шу лекциядан сўнг Янгиариқ маҳалласининг кўпгина кексалари, ёшлари ўз ҳовлилари каби кўчаларни ҳам озода сақлашни одат қилиб олдилар.

Бу соҳада маҳалла зиёлилари, студент ва ёшлар кексалар ташаббусига қўшилиб, кўчаларга сув сепиб супуришда бошқаларга намуна бўлмоқдалар. Уста Ширин кўчасида турувчи Маллабой Усмонов, пенсионер Сафар ота Шарипов, Янгиариқ кўчасида турувчи Охунбобоев номли медицина техникумининг ўқитувчиси Фатхулла Иброҳимов, тўқимачилик институтининг студенти Эркин Исломов, Тошкент болалар касалхонасининг ходими Саидкарим Обидхўжаев каби кўпгина ўртоқлар кўчаларга гул экиш-ободончилик ишларида актив қатнашмоқдалар.

Аммо шаҳардаги ҳамма кўчалар ҳам ана шундай деб бўлмайди. Масалан, Куйбишев районининг территориясидаги «Қора сув» массивида юзлаб мухташам бинолар қад кўтарди. Бу жойларда асфальтланган ўнлаб янги кўчалар очилган. Черёмушка кўчасининг икки четига ўтқазилган манзарали дарахтлар унинг ҳуснига-ҳусн қўшиб турибди. Бироқ бу ерда яшовчи аҳоли кўчага бирор марта сув сепиб, супуриб қўймайди. Ҳолбуки икки четдаги ариқдан доимо сув оқиб туради. Бунинг устига шу кўчадаги 1, 2, 3 номерли кўп қаватли уйлардаги 200 дан ошиқ хонадон аъзолари ўз турар жойларининг озодалиги, сарамжон-саришталиги билан ишлари йўқ.

Шунингдек шу кўчадаги 149-ўрта мактабнинг олди томонидаги майдонларни ахлат босиб ётипди. Экилган кўчатларнинг эса кўпи қаровсизликдан қуриб қолган. Аҳир мактабда меҳнат дарси бўлади-ку, нега шу дарсларда мактаб территориясини тозалаш мумкин эмас! Октябрь районидаги Пахта, Озод Чиғатой, Сағбон кўчалари ҳам кўпинча супирилмай, сув сепилмай чанг босиб ётади. Бундай мисолларни яна кўплаб келтириш мумкин.

Шарқнинг дарвозаси ҳисобланган Тошкентдек гўзал шаҳарда яшар эканмиз, ўз шаҳримиз кўчаларини доимо озода бўлишига эришиш ҳаммамизнинг бевосита бурчимиздир. Буни унутмаслик керак.

А. НАБИХУЖАЕВ

Киров район, Янгиариқ маҳалла комитетининг аъзоси.

БУ ИНСОФДАН ЭМАС

Колхозний ва Учительский кўчаларида қизиқ воқеалар тез-тез бўлиб туради. Бир куни «тез ёрдам» машинаси беморни касалхонага олиб кетаётган эди, нима бўлди-ю, олдинга бир мункиб, орқа ғилдиракларидан лой пуркай бошлади. Шофер таъби хуфтон бўлиб машинадан тушмоқчи эди, атрофдаги балчиқни кўриб шаштидан қайтди. Билмадик машина шу куйи қанча вақт турди экан, аммо бу ҳали ҳолва эканлигини айтиб қўймоқчимиз.

Юқоридаги иккала кўчада 300 дан ортиқ хонадон бор. Бу серқатнов кўчалардан маҳалла аҳолисининг юришга юраги безиллайдиган бўлиб қолган.

Айниқса мактабга қатновчи болаларимизга жабр бўляпти. Мактабнинг ораси узоқ. Яқинроқ ерга мактаб биноси қуриб бериш ҳақида ота-оналар ва маҳалла аҳолисининг район раҳбарларига қилган илтимослари оқибатсиз қолиб келмоқда.

Бунинг устига мазкур кўчаларда водопровод йўқ. Меҳнаткашлар бир-икки километр наридан сув келтиришга мажбур бўлмоқдалар.

Бундан ташқари кечалари бу кўчалардан ўтиш амру-маҳол. Сим ёғочлардаги лампочкалар бир кун «лип» этиб ёнади-да, уч-тўрт кун дам олади. Бу кўчаларга бириктилган монтёрларнинг ўзларига инсоф тилашдан бошқа иложимиз йўқ. Радио масаласи ҳам ишкал.

Калинин район ижроия комитети раҳбарлари бизнинг бир неча бор қилган шикоятларимизга бефарқ қараб келишяпти. Аҳир кўпчиликнинг ҳақли талабига бундай муносабатда бўлиш яхши эмаску!

И. АБДУЖАББОРОВ.

ИДЕОЛОГИЯ ВА ҲАЁТ

ТАРБИЯ ВОСИТАСИ

Ҳар тарафлама камол топган кишиларни тарбиялаш ҳозирги замон шароитида асосий вазифа бўлиб қолди. Ёш авлодни мактаб ёшидан бошлаб ижтимоий-фойдали меҳнатга жалб қилиш, практик фаолиятга тайёрлаш катта аҳамиятга эгадир. Чунки, меҳнат тарбияси болаларга ўқиш-ўрганишни, ҳавас, одоб, ахлоқ, ҳалоллик ва юксак маънавий сифатлар бахш этади. Меҳнат тарбияси олган бола чинакам турмуш эгаси бўлиб улғаяди.

Партия ёшларда коммунистик дунё қарашни шакллантириш учун кун сайин катта эътибор бериб, ёш авлодни мустақил меҳнат қилишга, ҳаётга, коммунистик жамият қурилишида иштирок этишга тайёрлаш йўлларини донолик билан кўрсатиб бермоқда. «Жамият бахт-саодати йўлида қилинадиган меҳнатга муҳаббат ва ҳурмат руҳида тарбиялаш, кишиларни меҳнатда чиниқтириш — идеология ишининг юраги, пойдеворидир» — дейилади партия Марказий Комитети июнь Пленуми қарорида.

Янги одамнинг вояга етишида мактабда олиб бориладиган меҳнат дарсларининг намунали қўйилиши катта аҳамиятга эга. Мактабларнинг ишлаб чиқариш коллективлари билан алоқаси ҳар қачонгидан ҳам ривожланмоқда ва мустаҳкамланмоқда. Ўқувчилар ва ишлаб чиқариш коллективларининг ажойиб дўстлигини кўрсатувчи кўпгина мисоллар келтириш мумкин.

Республикамизнинг кўпгина мактаблари ўқувчиларга меҳнат малакаларини сингдириш, ўқишни ишлаб чиқариш таълими билан боғлаб олиб бориш соҳасида яхши тажрибаларни қўлга киритмоқдалар. Шу жиҳатдан қараганда Тошкент шаҳридаги 24-ўн бир йиллик мактабнинг иш тажрибаси диққатга сазовордир. Мактабда 9, 11-синф ўқувчи қизлари «Шарқ гули» бадиий-каштачилик фабрикасига бириктиб қўйилган. Улар бу ерда 5 йил мобайнида попопчилик ҳунарини эгаллайдилар. Ўғил болалар эса Тошкент чинни заводида амалий машғулот ўтказадилар. Улар малакали инженер ва мутахассислар раҳбарлигида чойнак, пиёла, коса каби уй-рўзғор буюмларини ишлашни ўрганмоқдалар. Мактабда дурадгорлик, слесарлик устахоналари бор. Мактабдаги синган стол, стулларни ўқувчиларнинг ўзлари ремонт қилишади. Ёзги каникулда 60 ўқувчи колхозга бориб пионер лагери қурилишида иштирок этди.

Ҳозирги замон техникасини пухта ўзлаштириш учун фан асосларини ҳар томонлама билиш талаб этилади. «Меҳнат ва билим —бу икки сўздан юксак куч дунёда йўқ!» — деган эди М. Горький. Бу ҳақ гап. Фақат билимнинг ўзи билан киши тўла камолатга эришаолмайди. Ҳаётда меҳнат одамнинг яхши тарбияланишига имкон беради, одамга маънавий гўзаллик, жамиятда обрў, қадр-қиммат бахш этади.

Дарҳақиқат, инсон ўз меҳнати, ўз ишлари, яратган нарсаси ва қаҳрамонликлари билан гўзалдир. Лекин, турмушимизда ҳали ўтмишнинг соясидек судралиб юрган дангасалик ва текинхўрлик, ичкиликбозлик, муттаҳамлик, юлғичлик каби сарқитлар мавжудки, булар олға қараб ҳаракат қилишимизга маълум даражада тўсқинлик қилади, албатта. Ана шу иллатларга қарши янада қатъийроқ кураш олиб бормоғимиз зарур. Токи, жамиятимиз сафларида текинхўр-безориларга мутлақо ўрин бўлмасин!

Бутун ижтимоий тараққиётнинг асоси кишиларнинг олижаноб меҳнати экан, бу меҳнат қанчалик унумдор бўлса, жамият тараққиёт йўлидан шунчалик тезроқ олға боришини болаларга тушунтириб бормоғимиз зарур. Партия мактаб, оила ва жамоат ташкилотларидан ана шуни талаб қилаяпти.

Э. САЛИМОВА

Маданият хроникаси

Ўрта Чирчиқ ишлаб чиқариш бошқармасидаги маданият уйи ҳаваскорлари пахтакорларга яхши хизмат кўрсатишяпти. Яқинда маданият уйида ишлаб чиқариш бошқармасига қарашли колхоз ва совхозлар бадиий ҳаваскорларининг кўриги ўтказилди. Кўрикка 3 колхоз ва икки маданият уйи бадиий ҳаваскорлари қатнашди.

Ш. ҲОЛМУҲАМЕДОВ.

* * *

Юқори Чирчиқ ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Ўзбекистон» колхозининг «Коммунизм» участкасида янги клуб биноси қурилди. Шунингдек, 150 ўринли касалхонани қуришга киришилди.

Колхозда янги ҳаммом ва қизил чойхона қуриш ҳам планлаштирилган.

Э. СОДИҚОВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» НАТИЖАЛАРНИ МАЪЛУМ ҚИЛАДИ

ҲОМ САВДОЛАР

Чиноз матлубот жамиятига қарашли савдо тармоқлари, айниқса умумий овқатланиш бўлими харидор ва хўрандаларга қониқарсиз маиший хизмат кўрсатаётганлиги ҳақида кейинги пайтда меҳнаткашлардан редакцияга шикоят ва аризалар келабошлади.

Мухбиримиз жамоатчилик иштирокида ана шу ариза ва шикоятлар асосида текшириш ўтказди. Текширишда матлубот жамияти системасида баъзи тасодифий нопок кишиларнинг ўрнашиб қолганлиги, уларнинг кишилар ҳақига хиёнат қилаётганлиги, шунингдек айрим ошхоналарда гигиена-санитария ҳолатининг ёмонлиги аниқланди. Ҳатто районнинг энг гавжум ери — «Пахта» станциясидаги ошхоналарда тайёрланаётган овқатларнинг сифатсизлиги, таомлар хилининг камлиги, бунинг устига таомларга мўлжалланган миқдордаги масаллиғ солинмаётганлиги маълум бўлди.

Газетамизнинг шу йил 22 май сонида «Уртўқмоқ» рубрикаси остида босилган рейд мақолада ана шу камчиликлар очиб ташланган эди.

Мақола область матлубот жамиятининг кенгайтирилган правлениеси мажлисида кенг муҳокама қилинди. Правление аъзолари мақолада келтирилган факт ва танқидий мулоҳазаларни тўғри деб топди. Ишдаги камчиликларни бартараф қилишга қаратилган қатор тадбирлар белгиланди. Совет савдо қоидасини бузаётган ходимларга нисбатан тегишли чоралар кўрилди. Жумладан 2-Чайная буфетчиси З. Гажиева, чойхона мудири З. Рихсиев, ларек мудири Эргашев ва хўжалик магазини мебель бўлимининг мудири Мирзанов ўртоқлар ишдан олиб ташланди. Сув будкаси мудири, ўқитувчи Бойқулов ишдан бўшатилиб район халқ маорифи бўлими ихтиёрига юборилди. Бош повар Қосимов ва Набиев, чойхоначи Ризаматовлар қаттиқ огоҳлантирилди. Район матлубот жамияти умумий овқатланиш бўлими директори Муҳамедов ва бухгалтер Зинатулина ўртоқлар қаттиқ огоҳлантирилиб, келгуси ишларда камчиликка йўл қўймаслик учун қаттиқ ва доимий контроль ўрнатиш вазифаси юклатилди.

Редакцияга юборилган жавобга область матлубот жамияти раисининг ўринбосари ўртоқ Б. М. Лейбин қўл қўйган.

ИНСТИТУТ ОНАХОНИ

Институтда бугун ўзгача шодиёна. Ҳамманинг қалбида қувонч, юзларида табассум. Залда ўтирганларнинг бутун диққат-эътибори оппоқ соч, лекин кўринишидан ҳали анча тетик аёлга қаратилган... Тўпланганларнинг ҳаммаси уни чин қалбдан бирма-бир муборакбод қилишни истайди. Аҳир бу меҳрибон аёл Рошель Марковна институтининг кекса, шу билан бирга энг жонкуяр ходими, студентларнинг меҳрибон онахони, ўқитувчиларнинг яқин маслаҳатчиси. Институт очилгандан бери кутубхоначи бўлиб ишлаб келаётган бу камтарин онани табрикламасдан бўладими, аҳир.

70 ёш! Ҳа, бу ёшга киргунча Рошель Марковна нималарни бошидан кечирмади, дейсиз. У институтга келганидан то шу пайтгача ўқитувчиларга ҳам, студентларга ҳам устозлик қилиб келмоқда. Рошель Марковна немис, француз ва инглиз тилини яхши билади, шунинг учун ҳам уни доимо ана шу тилларни ўрганаётган студентлар орасида учратиш мумкин...

Бу ерда сўзга чиққанларнинг ҳаммаси унинг шаънига жуда илиқ гаплар айтишди.

— Мен Рошель Марковнани ҳам онам, ҳам устозим деб биламан, — деди немис тили факультети деканининг ўринбосари Карим Жуманиёзов.— Чунки у менга ўқиш даврида немис тилини ўрганишимда ҳақиқий муаллим бўлди, оналик меҳрини кўрсатди.

Юбилей кечасининг охирида Р. М. Абрамовская сўзга чиқиб, қадрдон коллективига — Тошкент Давлат чет тиллар педагогика институтининг студент ва ўқитувчиларига чин қалбдан миннатдорчилик билдирди ва ўзининг бутун билими ҳамда фаолиятини ёш авлодга бундан буён ҳам сарфлаяжагини айтди.

А. ИСҲОҚОВ.

КОМЕТАЛАР ВА ҲАЁТ

Астрономларнинг ҳисобларига кўра қуёш системасида 40 миллионга яқин комета бор. Қуёш системаси катта ва бепоён бўлишига қарамай унда кометаларнинг Ер билан юзга яқин тўқнашуви бўлиб ўтди. (бу тўқнашувларнинг айримлари планетада ҳали ҳаёт бўлмаган вақтда юз берган).

Кометалар — оддий углеродсимон бирикмалар манбаи бизга бир неча юз миллиард тонна шундай моддаларни олиб келган. Углеродсимон бирикмалар Ернинг ўзида ҳам ҳосил бўлган. Айрим биохимикларнинг фикрича, ҳаётнинг пайдо бўлишида «комета бирикмалари», муҳим роль ўйнаган. Нега? Тўқнашувларда оддий бирикмалардан мураккаблари вужудга келиши учун қулай шароит яратилади. «Тўқнашувларда кўпаядиган юқори босим, — деб ёзади совет олими Виктор Ковальский «Успехи современной биологии» журналида, — монокарбит бирикмаларнинг занжирчаларида 2—6 тадан углеродсимон атомлар бўлиб қуюқланишига ва бошқа систетик реакцияларга олиб келиши мумкин...»

(АПН).

СУД ЗАЛИДАН

ҚАЛЛОБЛАР

«Тошкент ҳақиқати»нинг 1962 йил 28 сентябрь сонида босилган «Мансуровнинг тоғаси» сарлавҳали фельетонда Калинин районидаги Юнусобод қишлоғида ғайри-қонуний равишда очилган тиш қўйиш кабинетига ўрнашиб олган эгри қўл қаллоб М. Ёқубов ва М. Икромовларнинг жиноий ҳатти-ҳаракатлари очиб ташланган эди.

Юқоридаги шахслар тиш даволатувчиларга оқ металлдан ва суякдан ишланган тишларни қўйиб бериб ортиқча ҳақ олиб келганлар. Айрим вақтларда йиғилган пуллар давлат банкасига тўлиқ топширилмай келинган. Бундан ташқари жиноятчилар кишиларга яширин равишда тиллатиш қўйиб, бундан тушган пулларни ўзаро бўлишиб олаверишган.

Суд курсисида ўтирган ҳар икки жиноятчи сувдан қуруқ чиқишга ҳар қанча урунишмасин, уларнинг қилмиши гувоҳларнинг берган кўргазмаси ва ишдаги бошқа материаллар билан тўлиқ исботланди. Суд уларнинг ҳар бирини бир йилдан муддатга озодликдан маҳрум қилишга ҳукм чиқарди.

Ғайри қонуний равишда очилган тиш кабинетини билатуриб қаллобларга ҳомийлик қилгани учун область соғлиқни сақлаш бўлимининг стамотологи Мансуров вазифасидан бўшатилиб, лавозими пасайтирилди.

К. ЖАЛИЛОВ

Калинин район прокурорининг ёрдамчиси.

ШАҲРИМИЗ ТАРИХИДАН

ТОШКЕНТ БИРИНЧИ БЕШЙИЛЛИКДА

Келинг, шаҳримиз тарихидан бир-икки саҳифа варақлаб кўрайлик...

Революциядан олдинги Ўзбекистон шаҳарларининг аҳолисини асосан деҳқонлар ташкил этарди. Бу шаҳарларнинг аҳволи Россия марказидан кўра ёмонроқ эди. Чор мустамлакачилари 50 йил Ўрта Осиёда ҳукмронлик ўрнатиб, ўлка шаҳарларидаги шароитни яхшилашни хаёлларига ҳам келтирмасдилар, балки шаҳарларнинг янги ва эски қисмга бўлинишини ҳимоя қилиб келдилар.

Улуғ Октябрь социалистик революцияси мамлакатимизда эксплуатациянинг ҳамма турини йўқотди. Партия энди бутун диққатини муҳим масалалардан бирига — шаҳар реконструкциясига қаратди. Шаҳар қурилишига оид янги, илмий асосланган назария майдонга келди. Партиянинг 1919 йили VIII съездида қабул қилган Программасида Совет ҳокимиятининг дастлабки йилларидаёқ шаҳар хўжалигини ривожлантириш ва меҳнаткашларнинг уй-жойга бўлган талабини тўла қондириш масаласи кечиктириб бўлмас проблемалардан бири қилиб қўйилди.

Партия ва ҳукуматимиз мамлакатимиз шаҳарларини, шу жумладан республикамиз пойтахтини оёққа турғизиш учун жуда катта тадбирларни амалга оширдилар. В. И. Ленин 1920 йил 6 мартда Москва Совети мажлисида Москва шаҳрини ҳар қандай ифлосликлардан тозалаш ва уни бутун мамлакатга намуна бўладиган даражага кўтариш тўғрисида сўзлаган эди. Бу айни вақтда мамлакатимиздаги ҳар бир шаҳарни, жумладан Тошкентни ҳам кишининг ҳаваси келадиган шаҳарга айлантириш ҳақидаги ғамхўрлик эди.

СССР Марказий Ижроия Комитети Президиуми 1928 йил октябрь ойида иккала Тошкент Советининг ишлари ҳақидаги ҳисоботни эшитди ва Тошкентни Шарқда йирик иқтисодий-маданий марказга айлантиришни кўзда тутиб биргина шаҳар Совети ва район Советлари тузишни таклиф этди. 1929 йилнинг февралида Тошкент шаҳар Советига сайловлар бўлиб ўтди. Шунингдек, шаҳар партия ташкилоти ҳам тузилди. 1929—30 йилларда шаҳар қаддини анча ростлаб олди.

1930 йил Тошкент тарихига олтин ҳарфлар билан битилди: шу йилдан бошлаб шаҳримиз Ўзбекистон ССР пойтахти бўлиб қолди.

Биринчи беш йиллик — Тошкент меҳнаткашлари шаҳарни реконструкция қилишда актив қатнашган йиллар бўлди. Коммунистик шанбаликлар шаҳар хўжалигини яхшилаш ва уни ободонлаштиришда катта сиёсий аҳамият касб этди. Биринчи беш йиллик республикамиз пойтахтини йирик саноат марказларидан бирига айлантирди. Саноатнинг машинасозлик, химия, цемент, тўқувчилик ва бошқа муҳим янги тармоқлари вужудга келди. Агар 1929—30 йилларда Тошкент территориясида 58 корхона мавжуд бўлган бўлса 1933 йилда, яъни биринчи беш йилликнинг охирига келиб корхоналар сони 104 га етди. «Ташсельмаш» заводи биринчи беш йилликнинг тўнғич меваси бўлди, чунки бундай завод Ўзбекистондагина эмас, балки бутун Ўрта Осиёда ҳам биринчи бор қурилган эди. Булар ҳаммаси шаҳар аҳолисининг моддий-маънавий ва маиший шароитини яхшилаш имкониятини берди.

Янги фабрика ва заводлар кўпайиши билан бир қаторда Тошкентда аҳоли сони ҳам ошиб борди. Агар биринчи беш йилликнинг дастлабки йилида пойтахтимизда 337,5 минг киши истиқомат қилган бўлса, бу рақам бешйиллик охирига келиб 500 мингдан ошиб кетди.

Шунингдек, бу даврда шаҳримизда маданий қурилиш соҳасида ҳам катта силжишлар бўлди.

1928 йили Тошкентда 31 минг 409 ўқувчига мўлжалланган 89 та мактаб бор эди, холос. Бешйиллик охирига келиб эса 58 минг 168 ўқувчини сиғдира оладиган 119 та мактаб вужудга келди. Олий ўқув юртлари учун кўплаб махсус бинолар қуришга киришилди. 1928—29 йилларда Тошкентда 4 та олий ўқув юрти мавжуд бўлган бўлса, 1932 йилга келиб, 20 та олий ўқув юртида 8 мингдан ортиқ студент таълим ола бошлади. Тошкент медицина институти, молия-иқтисод, Ўрта Осиё геология-разведка институтлари, қишлоқ хўжалиги институти ва театр-рассомчилик, педагогика институтлари, молия техникуми учун бинолар шу йиллар ичида қад кўтарди. 1931 йили Карл Маркс номли кўчада Ўрта Осиё коммунистик университети учун мўлжалланган бино қуриб битказилди. 1932 йили эса Ҳамза номли театр биносини қуриш тугалланди. Биринчи беш йиллик мобайнида пойтахтимизда 56 кутубхона ишлаб турганлигининг ўзи ҳам шаҳримиз революциядан аввалги йилларга қараганда қанчалик илгарилаб кетганини кўрсатиб турибди.

Партия ва ҳукуматимизнинг эътиборидан шаҳарнинг ҳеч бир соҳаси четда қолиб кетгани йўқ, бу соҳаларда уларнинг ғамхўрликлари доимо ўз ифодасини топиб келди. Хуллас, шаҳарни реконструкция қилиш проблемаси уй-жой ва маданий-маиший шароитни яхшилаш ҳисобига аста-секин ҳал этила борди. 1930 йили шаҳар Совети Президиумининг шаҳар уй-жой хўжалиги масаласини кўриб чиққанлиги бу соҳада катта аҳамиятга эга бўлди. Президиум шаҳар уй-жой хўжалиги энг қолоқ участка эканлигини ҳисобга олиб, дарҳол «Горжилсоюз» тузиш лозим деб топди. Янги ташкилотнинг оперативлиги натижасида 1932 йилга келиб шаҳар аҳолиси 40 минг квадратметрга яқинроқ уй-жой майдонига эга бўлди.

1932 йил шаҳар қурилиши тарихида йирик бурилиш йили бўлди. Шу йилдан бошлаб бир қаватли оддий бинолардан кўп қаватли бинолар қуришга ўтилди. Шу йили Тошкентда ВКП(б) МК ва СССР Совнаркоми қарори билан мутахассислар учун махсус кўпқаватли уйлар қурила бошланди. Биринчи беш йиллик охиригача шундай уйлардан 16 таси фойдаланишга топширилди.

Тошкентни реконструкция қилиш соҳасида эришилган муваффақиятлар Компартия ленинча миллий сиёсатининг ёрқин тантанаси бўлди. Биринчи беш йиллик даврида шаҳар аҳолисининг моддий ва маданий турмушини гуллаб-яшнатиш учун мустаҳкам асос вужудга келди. Ҳозир сиз кўриб турган кўркам ва гўзал шаҳримизнинг тарихи учун «эски» ва «янги» Тошкент деган номларнинг йўқолиб бораётганлиги шаҳримиз шу асос туфайли иқтисодий ва маданий жиҳатдан анча илгарилаб кетганидан, Иттифоқимиздаги энг йирик шаҳарлардан бири бўлиб қолганидан дарак бериб турибди.

Бу кичик мақолада шаҳримизнинг бутун тарихини сиғдиришнинг иложи йўқ албатта. Унинг пайдо бўлиши, ривожланиши, тараққиёт босқичлари ҳақида олимларимиз, тарихчиларимиз илмий иш олиб боришмоқда. Ана шу илмий ишлар тугалланса шаҳримиз тарихи, этнографияси билан мукаммал танишиш имкониятига эга бўламиз.

М. ҚОСИМОВА

Ўзбекистон ССР фанлар академияси тарих ва археология институти младший илмий ходими

Бу сурат Калинин бошқармасидаги 27-мактабнинг ёш мичуринчилари қўли билан бунёд этилган гулзор ва мевазор боғда олинган. Ўқувчилар каникул кунлари ҳам жонажон мактабларига келиб боққа қараб турадилар. Суратда: 10-синф ўқувчилари Мавлуда Аъзамова ва Мастура Мўминова мактаб гулзорида.

Х. Ҳайитмуҳамедов фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

ТИЛИ БОШҚА-Ю, ДИЛИ БОШҚА

«Таштекстильшвейобувьторг»га қарашли 47-магазин харидорлар билан гавжум. Сотувчиларнинг қўли-қўлига тегмайди. Ўрта ёшлардаги бир киши сотувчи Мансур Саидрасуловга мурожаат қилиб сўради:

— Ука, мана бу материалингизнинг метри неча сўмдан туради?

— 1 сўм 36 тийиндан, неча метр ўлчай, — сўради сотувчи.

— 14 метр беринг...

Уларнинг муомаласини кузатиб турган ОБХСС ходими Абдуллаев, дружиначи Акромов ўртоқлар сотувчи харидорга штапелни бериб, пулни олиб бўлгач сўраб қолишди.

— Қани, ука, фактурангизни кўрсатинг-чи...

Маълум бўлдики, сотувчи ҳалиги кишига метри 1 сўм 10 тийинлик штапелни 1 сўм 36 тийиндан сотаётган экан.

Шундай қилиб, Мансур Саидрасулов харидорлар ҳақига хиёнат қилган вақтда қўлга яна тушди. У илгарилари ҳам қинғир ишлар қилиб, бундан кейин ҳалол хизмат қилишга ваъда берган эди. Лекин, тили бошқа-ю, дили бошқа бўлган Мансур Саидрасулов энди ҳеч кимни алдай олмайди. Унинг иши Октябрь район халқ судида кўрилиб, қилмишига яраша жазоланди.

О. ЮСУПОВА.

«Нимаси кўп Тошкентнинг,
Суви, сойи, сояси...»

В. Сироткин ва И. Глауберзон фотоэтюди.

ҲОДИСА

ТУНГИ НАВБАТЧИЛИКДА

Тун. Пойтахтнинг генерал Собир Раҳимов кўчаси. Қўлига қизил лента боғлаб олган дружиначилар кўча айланиб навбатчилик қилишяпти. Ҳаммаёқ жимжит. Шу чоқ дружиначилардан бирининг кўзи кўча чеккасидаги уйлардан бирининг томига ўтириб олиб, алланималар билан машғул бўлаётган киши шарпасига тушиб қолди. У энгашиб кимгадир ғайритабиий ишоратлар қиларди.

Халқ осойишталиги посбонлари бу шубҳали кимсанинг «тунги ишига» дарҳол тушуниб, тезда хавфли операцияга киришишди. Уй атрофи ўраб олинди. Ўғрилар жасур дружиначиларга осонгина бўйсунмоқчи эмасдилар. Улардан бирининг қўлида пичоқ ялтиради. Аммо ботир дружиначи Раҳимжон Каримов бир ҳамла билан жоҳил қўлидан пичоғини тортиб олди. Дружиначилар қаттиқ қаршиликка қарамай ўғриларни қўлга туширдилар.

Уй адреси ва иш жойи номаълум бўлган, безорилик ва муттаҳамликни касб қилиб олган группа — Е. П. Лукачов ва унинг 3 шериги тезда оперпунктга келтирилди. Тинтув вақтида улар ёнидан 30 дан ортиқ турли калит, 4 та пичоқ чиқди.

Район милиция бўлими ходимлари ва уй эгаси Октябрь район халқ дружиначилари штабининг аъзолари Ноил Дьяминов, Шомил Сайфуллин, Сайфулла Шарафитдинов ва Раҳимжон Каримовларга қизғин ташаккур билдирдилар.

Ю. ОЗОДА.

ХАЛҚ ҚИЗИҚЧИЛИГИ

МУРАККАБ МАСАЛА

— Азизим, агар «йўқ» десанг ўзимни ўзим ўлдираман! Агар «хўп» десанг хурсандликдан ўтим ёрилади.

БЕЛГИЛАРИ

Беш ёшлик бола онасидан адашиб қолиб, йиғи аралаш сўрарди:

— Мабодо, менга ўхшаган кичкина бола кўтармаган аёлни кўрмадингларми?

ХАВФСИРАШ

— Бу папкада жуда бўш шеърларни тўплаб қўйибман. Уни ишончли жойга беркитиб қўйиш керак.

— Кимдан хавфсираяпсиз?

— Композиторлардан.

Тошкент янгиликлари

КЕНГ ЭКРАНЛИ КИНОТЕАТР

Ойнаванд катта муҳташам бино. Атрофида ранго-ранг гуллар чамандек очилган. Майдонча фильмлар бошланиши олдидан томошабинлар билан жуда гавжум бўлади. Бу ерда биллиард, шахмат-шашка ўйнаш, газета ва журналлар ўқиш мумкин. Бу бино Тошкент ГРЭСи посёлкасида яқиндагина фойдаланишга топширилган ёзги кенг экранли кинотеатрдир. Кинотеатрга 600 томошабин сиғади. Бино лойиҳасини тайёрлашда шаҳар архитекторлари катта хизмат кўрсатишди. ГРЭС бинокорларининг жонбозлиги билан бино уч ойдаёқ фойдаланишга топширилди.

Худди шундай кенг экранли кинотеатр Қўйлиқда ҳам қурилади.

БАЙРОҚДОР МАҲАЛЛА

Фрунзе район маҳалла ва уй комитетлари жамоатчиликка таяниб кўпгина ишларни амалга оширмоқдалар. Активлар кучи билан жойларнинг санитария аҳволи яхшиланмоқда, жамоат тартиби сақланмоқда. Маҳалла ва уй комитетлари жамоатчилигининг активлари шу хусусдаги иш тажрибалари билан яқинда бўлган йиғилишда ўртоқлашдилар. «Яккасарой» маҳалла комитетининг раиси ўртоқ Абдуллаев, 25-уй бошқармаси хотин-қизлар советининг раиси ўртоқ Додонова ўз тажрибалари ҳақида сўзлаб бердилар.

Район ижроия комитетининг қарори билан илғор «Обувная» маҳалласига социалистик мусобақада ғолиб чиққани учун кўчма қизил байроқ берилди. Жамоатчилик активларидан 11 киши район советининг фахрий ёрлиғи билан тақдирланди.

Актив йиғилиши районни пойтахтдаги энг маданий, обод, озода ва кўркам жойга айлантириш учун райондаги барча меҳнаткашларга қарата мурожаат қабул қилди.

Л. ЭСТРИН.

УНИВЕРСИТЕТГА МАРҲАМАТ!

Тошкент шаҳар партия комитети ҳузуридаги марксизм-ленинизм кечки университети партия маорифининг барча звенолари учун пропагандист кадрлар тайёрлайди, у шунингдек партия, совет, хўжалик, касаба союз ва комсомол активининг сиёсий маълумотини оширишни ҳам ўз олдига мақсад қилиб қўйган.

Университетда марксизм-ленинизм асослари, тарих, экономика, философия, илмий атеизм факультетлари бор. Университетда лекция ва семинар машғулотларидан ташқари корхоналар, музейларга экскурсиялар уюштирилади, ишлаб чиқариш илғорлари, партия ва совет раҳбар ходимлари, олимлар, санъат ва адабиёт арбоблари билан учрашувлар ўтказилади.

Университетда ўқиш муддати 2 йил бўлиб, машғулотлар ҳар ойда 4-5 марта ўтказилади. Машғулотлар 1 сентябрдан бошланади.

Университетга 1 июндан 15 августгача тингловчилар қабул қилинади. Университетда ўқишни хоҳлаган кишилар университет директори номига ариза, партия ташкилотининг рекомендацияси ҳамда 3х4 см размердаги 2 та фотосурат каби ҳужжатларни қабул комиссиясига топширадилар.

Қабул комиссиясининг адреси: Братская кўчаси 37. Телефонлар: 28—446, 32—161.

ТАРИХ БОСГАН МУҲРЛАР

Сўнгги зина тўртинчи қаватда тугади. Узун коридор жимжит. Хоналарда ўтирган кишилар тарихнинг янги варағини ёзиш билан банд.

— Агар илгари бу ерга келганингизда эди, эшигимиз олдига «Бегоналарнинг кириши ман этилади» деб ёзиб қўйилган вивескани кўрардингиз, — дейди директор Муниса Қориева. Мана, олти йилдирки бу «танба» олиб ташланди. Матбуот, китоб, босмахоналар тарихига экскурсия қилишни истаган ўртоқлар ҳозир бу ердаги фактларга бемалол мурожаат қилишаяпти, унинг бой фондидан фойдаланишяпти.

Жанговар тарихимиз маҳсули бу ерда кўз қорачиғидек авайлаб сақланмоқда.

Фондлар мудири М. И. Вишнякова бизни хоналарнинг бирига бошлади.

— Бу ерда жуда ҳам ноёб босма материаллар сақланади, — деди Мария Ивановна жавонларга тутиб қўйилган пардани очар экан.

— Бир-иккитасини кўрсак бўладими?

— Эҳтиётлик шарти билан: мана 7896-инвентар, — мудир хажми оддий дафтардек, лекин бўйига бироз узунроқ бўлган журнални узатди. «Қизил чечак» номли бу журнал Андижонда чиқиб турган экан. Перода қизил сиёҳ билан араб шрифтида ёзилган журнал бетларидаги харфлар ўчиринқираб, чизилган расмларнинг ранги оқиш тусга кириб қолган. Хайрият муқовада почта бўлимининг штампи бор экан. Штамп журналнинг 4-сони 1921 йил 23 февралда қўлдан чиқди, деб турибди.

— «Қизил чечак»нинг бошқа сонларини топа олмадик, — изоҳ берди. Мария Ивановна.— Қўқонда чиққан мана бу «Юрт» журналининг сонлари ҳам бут эмас. Адресини ўқинг, «3-сони 1917 йил 18 августда И. И. Вайнер босмахонасида чиққан». Демак журнал 1917 йилнинг ўрталаридан нашр қилина бошлаган бўлса керак.

Жавонларда 20-йилларгача чиқиб турган «Маориф» журналининг барча сонлари, 20-йилларда нашр қилинган «Тонг», «Қизил Хоразм», «Ер юзи» журналлари ҳам тизилиб турибди. Булардан ташқари февраль буржуа демократик революциясидан сўнг чиқа бошлаган «Улуғ Туркистон», Октябрь инқилоби ўтида туғилиб, социалистик жамият қуриш учун курашда чиниққан «Иштрокиюн», «Қизил Байроқ», «Бухоро ахбори» каби ўнлаб номдаги газеталар ҳам шу хонада сақланмоқда. Буларнинг ҳар бири ўзбек матбуоти тарихига тил бағишловчи бебаҳо ҳужжатлар ҳисобланади.

— Китобларни ҳам кўришни истасангиз қарши хонага чиқамиз, — деди ҳамроҳимиз.

Бу ерда А. Навоий номли Ўзбекистон Давлат халқ кутубхонаси фондида йўқ китоблар ҳам мавжуд. С. Айнийнинг 1921 йил Берлинда нашр қилинган шеърлар тўплами, 30-йиллар ўзбек матбуотининг талантли фельетонисти Комил Алиевнинг кўпчиликка маълум бўлган «Бомба» тўплами, А. Қодирий асарлари жавонларда гард тегмай турибди.

Оталаримиз даври матбуоти, адабиётининг табаррук тарихи биз учун қанчалик азиз ва муътабар. Лекин йиллар ўтар, даврлар келар, воқеаларга бой бизнинг замонамиз ҳам келажак авлод учун ўлмас тарих бўлиб қолиши муқаррар. Шунинг учун ҳам китоб палатасининг 20 кишилик кичик коллективи асримизнинг тарих варағини ёдгорликлар билан пухта тўлдириб бормоқда. 1951 йилдан бери китоб, газета-журналлар рўйҳатини олиб келаётган каталог тузувчи библиограф В. Монакованинг ҳозир қўли-қўлига тегмайди. Фақат ўтган йилнинг ўзида икки ярим минга яқин номдаги китоб, юздан ортиқ номда чиққан журнал, тўрт юз хилдан ортиқ газета, 32 та нота, 11 та географик карта ва 2 мингдан ортиқ майда босма материаллар рўйхатга олинган. Бу материаллар келгусида давримиз ютуқларини сўзсиз исботловчи ўчмас муҳр бўлади.

Ж. НОСИРОВ

ШИФОБАХШ ТАМАКИ

Ҳа демай тамаки магазинларида шундай папирослар пайдо бўладики, уларни врачлар нафаси қисадиган, ошқозони яра бўлган, қон босими ошган, юрак касалликларига учраган беморларга ёзиб беради. Шифобахш тамаки ҳақида Озарбайжон қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари тайёрлаш ва етиштириш министрлигининг Деҳқончилик институтида АПН мухбирига сўзлаб беришди.

Бундан чорак аср олдиноқ совет олимлари никотин дастлаб ўсимликнинг илдиз системасида вужудга келиши, сўнгра эса баргига ўтишини исбот қилган эдилар. Мана шу тадқиқотлар асосида кейинги йилларда Болгарияда никотини бўлмаган тамаки ўстирабошладилар. Теплицаларда бангидевона — илдизида шифобахш атропин моддаси бўлган ўт уруғи экила бошланди. Ўсимлик 15-20 сантиметр бўлганда унга тамаки навдасини пайванд қилишди. Химик анализ баргларда никотин бутунлай йўқлигини, унинг ўрнига атропин ҳосил бўлганлигини кўрсатди.

Инсон саломатлигига зарар келтирмайдиган, балки уни кўпгина касаликлардан форих қиладиган тамаки Озарбайжон олимларини қизиқтирди.

Ҳозир Озарбайжоннинг пахта экиладиган районларида бангидевонанинг уруғлари тайёрланмоқда. Селекционерлар бангидевонага пайванд қилиш учун тамакининг касалликларга бардош берадиган махсус сортларини танламоқдалар. Келгуси йилда Деҳқончилик институтининг зонал тажриба станциясида Закатали шаҳрида никотинсиз тамаки ўстирила бошланади. У Озарбайжонда ўзининг иккинчи ватанига эга бўлади.

Эмма ГУСЕВА.
АПН мухбири.

Мамлакатлар Одамлар Воқеалар

МОНГОЛИЯ ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИ БУЮК ХАЛҚ ХУРАЛИНИНГ СЕССИЯСИ

УЛАН-БАТОР, 1 июль. (ТАСС). Бу ерда Монголия Халқ Республикаси 5-чақириқ Буюк халқ хуралининг биринчи сессияси очилди.

Сессиянинг кун тартибига мувофиқ, 1963 йилда давлат йўли билан маҳсулот тайёрлаш планининг бажарилиши муҳокама қилинади, Буюк халқ хурали президиуми сайланади, Монголия Халқ Республикаси янги ҳукуматининг состави тасдиқланади.

Сессияда савдо ва тайёрлаш министри Д. Доржготов 1963 йилда давлат йўли билан маҳсулот тайёрлашнинг бажарилиш плани ва Ватан саноати ҳамда экспорт эҳтиёжларини таъминлаш тўғрисида доклад қилди.

Сессия Монголия Халқ Республикаси Министрлар Советининг ички ва ташқи сиёсатини ҳамда унинг фаолиятини маъқуллади ва депутат Ю. Цеденбалга Монголия Халқ Республикаси Министрлар Советининг составини депутатлар тасдиқига тақдим этишни топширди.

ИОСИФ БРОЗ ТИТО—ЮГОСЛАВИЯ СОЦИАЛИСТИК ФЕДЕРАТИВ РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ПРЕЗИДЕНТИ

БЕЛГРАД, 30 июнь. (ТАСС). Бугун Югославия Социалистик Федератив Республикаси 5-чақириқ Иттифоқ скупшчинасининг сессиясида Иосип Броз Тито Югославия Социалистик Федератив Республикасининг президенти қилиб сайланди.

Александр Ранкович Югославия Социалистик Федератив Республикасининг вице-президенти қилиб сайланди.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

◆ «Япониянинг Кобе шаҳри жамоатчилиги «Хиросима — Освенцим» юруши қатнашчиларини самимий кутиб олди. Юруш қатнашчилари 14 ой муқаддам Хиросимадан йўлга чиқиб, 33 мамлакат территориясидан ўтдилар ва кишиларга мурожаат қилиб, уларни ядро қуролини тақиқлашни қатъий талаб этишга ва бутун дунёда тинчлик учун янада актив кураш олиб боришга даъват этдилар.

◆ Кампалада (Уганда) Уганда бош министри Милтон Оботе, Кения бош министри Жомо Кениата ва Танганьика президенти Жулиус Ньеререрларнинг биринчи учрашуви бўлди. Ана шу уч мамлакатнинг раҳбарлари Шарқий Африка федерациясини тузиш масаласи юзасидан фикр олишдилар.

◆ Жазоирнинг Лиллдаги (Франция) консулхонаси биноси ёнида бомба портлади. Ҳеч ким зарарланмаган бўлса ҳам, бинога моддий жиҳатдан катта зарар етказилди.

◆ Сурия ҳукумати «миллий гвардия» тузиш тўғрисидаги декретни эълон қилди. «Миллий гвардия» революцион қўмондонлик миллий кенгашига бевосита бўйсунади. «Миллий гвардия» дейилади декретда, революцияни ҳимоя қилишга ва мамлакат ичкарисида тартиб сақланишига ёрдам бериши керак.

◆ Ҳозирги вақтда Аргентинада 2 миллион уй-жой етишмайди. Буэнос-Айреснинг бир ўзидагина 250 мингдан кўпроқ киши ғорларда ва хароба кулбаларда яшайди. Бу ерларда электр чироғи, канализация ва сувдан асар ҳам йўқ.

◆ 29—30 июнда Кюсю оролининг шимолий қисмида сел ёғганлиги натижасида 21 киши ҳалок бўлди. 13 киши бедарак йўқолди, 27 киши ярадор бўлди. 40 мингга яқин киши бошпанасиз қолди. Дарё суви тошиб, 32 мингдан кўпроқ уйни сел олиб кетди, қарийб 10 минг гектар майдондаги экинлар сув остида қолиб, нобуд бўлди. (ТАСС).

Британиянинг Жанубий Африкадаги протекторати Свазиленд меҳнаткашлари ўзларининг иш ҳақларини ошириш ва турмуш шароитларини яхшилашни талаб қилиб умумий забастовка эълон қилдилар. Суратда: забастовкачилар намойиши.

ЮПИ ТАСС фотоси.

КЕННЕДИ БИЛАН МАКМИЛЛАННИНГ ҚЎШМА АХБОРОТИ

ЛОНДОН, 1 июль. (ТАСС). Кеча Макмилланнинг шаҳардан ташқаридаги Бэрч-Гроув резиденциясида АҚШ президенти Кеннеди билан Англия бош министри Макмиллан ўртасидаги музокаралар тамом бўлди.

Музокаралар тамом бўлганидан кейин, эълон қилинган қўшма ахборотда айтиладики, президент ва бош министр муҳокама қилган масалалар орасида Лаосдаги ва Узоқ Шарқдаги аҳвол, Урта Шарқдаги вазият, НАТО ва Ғарбий иттифоқ проблемалари бор эди.

Ахборотда айтилишича, президент ва бош министр, Шарқ билан Ғарб ўртасидаги муносабатларнинг аҳволини, хусусан яқин келажакда ядро синовларини тақиқлаш тўғрисидаги шартномани тузиш имкониятларини ҳам қараб чиқдилар. Улар ана шундай шартноманинг тузилиши Шарқ билан Ғарб ўртасидаги муносабатларда олға ташланган катта қадам бўлур эди ва бошқа соҳаларда прогрессга олиб кела олган бўлур эди, деган фикрга келдилар.

Президент билан бош министр Москвада бўладиган музокаралардаги ўз вакиллари учун умумий йўлни келишиб олдилар.

Ахборотдан, шунингдек Брайтондаги матбуот конференциясида матбуот вакилларига берилган тушунтиришлардан шу нарса кўриниб турибдики, Кеннеди билан Макмиллан НАТОга оид проблемалар юзасидан ва айниқса НАТОнинг кўп томонлама ядро кучларини яратишдан иборат Америка плани хусусида бир битимга кела олмадилар. Америка планига биноан, бу кўп томонлама кучлар «Поларис» ракеталари билан таъминланган сув усти флотидан иборат бўлиб, унга НАТО мамлакатлари персоналидан иборат аралаш экипажлар хизмат қилиши керак эди.

Кеннеди билан Макмиллан фақат Шимолий атлантик иттифоқи аъзоларининг НАТОнинг тийиб турувчи ядро воситалари деб аталадиган восита билан мустаҳкамроқ алоқа боғлашидан иборат проблемани ҳал этишнинг турли йўлларини иттифоқчилар ўртасида муҳокама қилиш зарурлигини кўрсатиб ўтдилар.

Ахборотда Кеннеди билан Макмиллан Ямандаги аҳволни ва Ҳиндистонга ҳарбий ёрдам кўрсатиш масалаларини муҳокама қилганликлари ҳам кўрсатилади.

ЯНГИ ЖАҲОН РЕКОРДИ

ВЕНА, 30 июнь. (ТАСС). Совет штангачиси Юрий Власов «Фольксштимме» газетасининг спорт байрамида қатнашиб, жаҳон миқёсида янги рекорд қўйди. Совет баҳодири кўтарган штанганинг вазни 190,5 килограмм эди! Бу — янги жаҳон рекордидир. (Илгари матбуотда Юрий Власов 190 килограмм вазндаги штангани кўтарганлиги тўғрисида хабар берилган эди. Аммо, синчиклаб текширилгандан кейин натижа аниқланди).

Бугун спорт байрами давом этди. Германия Демократик Республикаси, Чехословакия, Венгрия, Руминия, Польша, Австрия ва СССР велосипедчилари 96 километр йўл босиб ўтдилар. Совет велосипедчиси Г. Лебедев финишга тўртинчи бўлиб келди.

Жанглар давом этмоқда

ПАРИЖ, 1 июль. (ТАСС). Ироқ ҳукумати курдларнинг қаршилиги синдирилди ва ҳукумат қўшинлари мамлакатнинг шимолида контроллик қилмоқда, деб бир неча марта эълон қилган бўлса ҳам, бу ерга Бағдоддан келаётган хабарларга кўра, Мустафо Барзоний тарафдорлари билан Ироқ армиясининг мунтазам қисмлари ўртасида шиддатли жанглар давом этмоқда. Франс Пресс агентлиги мухбирининг Бағдоддан хабар беришича, Ироқ армияси ҳарбий қўмондонлигининг расмий маълумотида тоғли Хибат Султон районида Ироқ қўшинлари билан курдлар ўртасида қаттиқ жанглар бўлаётгани айтилган.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

3 ИЮЛДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.00 — **Улардан ўрнак оламиз** (мактаб ўқувчилари учун). 18.25 — **Спартакиада қадамлари** (очерк). 18.45 — **Атеистик темада**. 19.05 — **Таллин** (ҳужжатли фильм). 19.25 — **Виждон уйғонади** номли телевизион бадиий фильмнинг 4-серияси. 20.30 — **Телевизион янгиликлар**.

Ўзбек тилида: 20.50 — **Телевизион янгиликлар**. 21.10— **Меҳнат кишиси — адабиётнинг қалби**. 21.30 — **Бир колхоз чорвадорлари** (тожик тилида очерк). 21.40 — **Юлдуз йўли қаҳрамонлари**. 22.00 — **Совет опера ва балетларидан парчалар**.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

19.00 — Фрунзе телестудияси эшиттиришлари.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА:

Занжир реакция — «Ватан», «ИСКРА», «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (тоқ соатларда).

Капрон тўр — «МИР» (кундуз ва кечқурун).

Француз ўчоғи олдида — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Катта ҳаёт (1 ва 2-серия) — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Ҳаммасига ёз сабаб — «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (жуфт соатларда).

1) Биз севган Мексика, 2) Шаҳардай шаҳар (кундуз соат 1, 2-20 минут, 3 ярим, 4-40, кеч 5-50 ва 8-20 минутда) — КИНОЛЕКТОРИЙ.

Эҳтиёт бўлинг, буви—«ВОСТОК» (кеч соат 6 ва 8 да).

ЁЗГИ БИНОДА:

(Сеанслар кеч соат 9 ва 10-40 минутда)

Икки кўчали уй — «ВАТАН», «ПАХТАКОР».

Жасур кишилар — НАВОИЙ номли.

Ҳаммасига ёз сабаб — «ФЕСТИВАЛЬ».

Катта вальс — КАФАНОВ номли.

Мен, бувим, Илико ва Илларион — ТЕЛЬМАН номли.

Аида — «ПОБЕДА».

Ева ҳақида — ШАРҚ».

Темирчи байроғи — «МЕҲНАТ».

ТАБИИЙ ГАЗ АСБОБ-УСКУНАСИДАН ФОЙДАЛАНИШНИ ЯХШИЛАШ УЧУН

УЙ ЖОЙ ФОНДИ ЭГАЛАРИ

МЎРИЛАРНИ ТОЗАЛАШ ВА ТЕКШИРИБ ТУРИШ ТЎҒРИСИДА

МАХСУС ШАҲАР РЕМОНТ-ҚУРИЛИШ БОШҚАРМАСИ БИЛАН

шартнома тузишлари зарур

Сўнгра, бу мўрилардан фойдаланиш мумкинлиги ҳақида қуйидаги муддатларда «Ташпромкоммунгаз» трестига акт тақдим қиладилар:

Газ билан сув иситувчи асбоблар ҳамда иситувчи-пиширувчи печлар тўғрисида — ҳар кварталда бир марта.

Бино иситувчи печлар тўғрисида — иситиш мавсуми олдидан йилига 1 марта лекин 1 октябрдан кечикмай.

Мўриларни ремонт қилганда, «Ташпромкоммунгаз» трестининг вакиллари газ аппаратларини узиб қўйиш ва ишга солишни уй-жой бошқармалари ва идораларнинг аризаларига мувофиқ бажарадилар ва акт тузиб расмийлаштирадилар.

Ремонт ишлари тамомлангандан кейин мўриларни ва вентиляция каналларини махсус шаҳар ремонт-қурилиш бошқармасининг вакиллари текшириб, акт тузади.

Мўрилари ўз вақтида текширилмаган объектлар газдан узиб қўйилади.

Махсус шаҳар ремонт-қурилиш бошқармасининг адреси: Тошкент шаҳар, Максим Горький кўчаси, 256-уй.

«Ташпромкоммунгаз» трестининг адреси: Б. Хмельницкий кўчаси, 59-а уй.

Газ асбобларини «Ташпромкоммунгаз» трестининг заказига мувофиқ махсус ташкилотлар монтаж қилгандан кейин, комиссия томонидан қабул қилиб олиниши лозим.

Ўзбошимча монтаж қилинган газ асбоблари узиб қўйилади ва қайтадан монтаж қилинади.

«ТАШПРОМКОММУНГАЗ» ТРЕСТИ.

«УЗЭНЕРГОСБИТ»
ЭЛЕКТРДАН ФОЙДАЛАНУВЧИЛАРДАН

Мавжуд қарзларини

ТУЛАШНИ СУРАЙДИ.

Электр ҳақини ёзиш ўзларига топширилган

абонентлар

ҳар ойнинг 1-кунидан 11-кунигача

СЧЕТ ЁЗИБ,

тегишли пулни Госбанк кирим кассасига вақтида тўлашлари лозим.

Счётларнинг пули ўз вақтида тўланмаган тақдирда, электр огоҳ қилмасдан узиб қўйилиши мумкин.

Ўзбекистон кўрлар жамиятининг

СВЕРДЛОВ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ КОМБИНАТИ

буюртмачилар картонидан ҳар қанча миқдорда

ТУРЛИ

картон қутилар

ТАЙЁРЛАШ УЧУН

заказ

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Картонни комбинатга олиб келиш ва тайёр маҳсулотни буюртмачиларга етказиб беришни комбинат ўз зиммасига олади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент область, Янгийўл район, Свердлов қишлоқ совети, Зангота посёлкаси (Тошкент—Янгийўл орасида қатнайдиган автобуснинг ва 30-автобуснинг «Зангота» остановкаси).

ТОШКЕНТ РЕЗИНА-ТЕХНИКА БУЮМЛАРИ ЗАВОДИГА

нормаловчилар, русча машинистка, инженерлар: технолог, экономист, вальцовкачилар, ишчилар, шоферлар, товаровед

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Эркин посёлкаси (завод автобуси сквердан қатнайди).

«УЗОПТБАКАЛЕЯ» ТОШКЕНТ УЛГУРЖИ САВДО БАЗАСИГА

омборчилар

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Куйбишев шоссе, 1-переулок, 152-уй (5-трамвайнинг «Ҳамза станцияси» остановкаси).

Н. Х. Мақсудовнинг

28 июнга эълон қилинган

ДИССЕРТАЦИЯСИНИ ЁҚЛАШ

(газетанинг 15/VI сонини қаранг)

4 июлга кўчирилди.

Тувинская кўчаси, 48-уйда турувчи **Ҳикоят Иноғомованинг** 4-Кисловодск проезди, 10-уйда турувчи Адҳам Иброҳимович Иноғомовдан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Киров район халқ судида кўрилади.

Калинин район, «Ўзбекистон» колхозининг Ватутин участкасида турувчи **Шопўлат Зиёдовнинг** шу колхозда турувчи Озода Жўраевна Зиёдовадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент область, Калинин район халқ судида кўрилади.

Инженер переулок, 5-уйда турувчи **Василий Петрович Галкиннинг** шу уйда турувчи Любовь Алексеевна Галкинадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Киров район халқ судида кўрилади.

Ш. Руставели кўчаси, 37-уй, 16-квартирада турувчи **Станислав Михайлович Бессоновнинг** шу уйда турувчи Наталья Яковлевна Бессоновадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Фрунзе район халқ судида кўрилади.

Сағбон кўчаси, 24-тупик, 27-уйда турувчи **Санобар Эргашеванинг** Жаркўча, 9-тупик, 92-уйда турувчи Субҳон Эргашевдан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Октябрь район халқ судида кўрилади.

1-Оқлон, Фузули проезд, 4-уйда турувчи **Ҳабибулла Ҳожимуҳамедовнинг** Гвардия полковниги Хўжаев кўчаси, 13-переулок, 3-уйда турувчи Маъсуда Ҳайдаровна Мирқосимовадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Октябрь район халқ судида кўрилади.

Куйбишев шоссе, 642-уйда турувчи **Тошпўлат Қосимбекович Искандаровнинг** Заркент кўчаси, 48-уйда турувчи Рафиқа Искандаровадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Ленин район халқ судида кўрилади.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентских промышленного и сельского областных комитетов КП Узбекистана, Ташкентского горкома КП Узбекистана, промышленного, Советов депутатов трудящихся.

Бизнинг АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26 уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — 29004. Редактор ўринбосари — 25885. Секретариат — 34808. Партия турмуши бўлими — 26232. Пропаганда ва совет қурилиши бўлими — 28761. Қишлоқ хўжалик бўлими — 29040. Адабиёт ва санъат, маданият, саноат, транспорт ва маҳаллий ахборот бўлимлари — 33785 Хатлар бўлими — 34048. Илғор тажрибаларни пропаганда қилиш штатсиз бўлими — 31.936. Эълонлар бўлими — 28142. Коммутатор — 30249 дан 30258 гача.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони Сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси.

Р. 06507. ИНДЕКС 64695. 1628.